

Veto

ALGEMENE
STUDENTEN
RAAD

Weekblad. Jaargang 12, '85-'86.
Nr. 10, 5 december 1985.
ISSN: 0773-5162

Verantw. Uitg.: Filip Huyzentruyt
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
Tel. 016/22.44.38

Boycot Zuid-Afrika

Op 10 december wordt aan de KUL een Dag tegen de Apartheid georganiseerd. Deze dag kadert in de Zuid-Afrika-kampagne van het studentencomité 'Boycot Apartheid' het studentencomité 'Boycot Apartheid'. Om te weten wat er die dag allemaal te doen is, wat het standpunt van Politika hierin is, en over wit en zwart, verwijzen we u naar pag. 4.

Janssens

Marcel Janssens, onlangs nog gehuldigd met de Driejaarlijkse Staatsprijs voor essay, heeft twee lezingen gehouden over de Europese literatuur na 1945. In de vorige Veto verscheen het eerste gedeelte (van 1945 tot 1968) en deze week wordt de tweede lezing (na '68) uit de doeken gedaan. Daarenboven wordt Janssens nog onderzocht over het leesgedrag van de stu-

denten en over de plaats van literatuur in onze samenleving. Zie pag. 6 en 7.

Gravler arrest

Met het Gravler arrest van februari 1985 moeten de EG-studenten geen supplementair inschrijvingsgeld meer betalen. Minister van Onderwijs Coens neemt dit echter niet zo nauw. Daarom hebben een aantal advocaten en studenten die juridische stappen ondernemen om hier iets tegen te doen. Op pag. 8 vindt u een gesprek met de Gentse advocaat Roelens die in de gerechtelijke clinch is getreden met de Belgische staat.

Alternatieve doop

Dit jaar viert de Nederlandse studentenclub Hollandia Lovaniensis haar 100ste verjaardag. Ook zij houden elk jaar een 'doop'; maar deze verloopt niet zo traditioneel als bij 'onze' studentengilden. Zie pag. 2.

13de 24-uren aflossingsloop

Veel lopers en véél toeschouwers

De 24-uren zijn alweer voorbij. Dinsdag 26 en woensdag 27 november heerste terug die unieke sfeer over de asfaltbaan in het Universitair Sportcentrum, Apollon pakte met de zoveelste overwinning ook het wereldrekord 24-uren-aflossingsloop mee. Het Belgisch klimaat poogde stokken in de wielen te steken, maar kon het enthousiasme nooit dempen.

Dinsdagavond zag het er niet zo goed uit. Regen-, sneeuw- en hagelvlagen kwamen met gepaste regelmaat lopers en toeschouwers verfrissen. De loop piste en omgeving veranderden in een modderbad. Voeg hierbij een bijtende koude en men kon verwachten dat de gemiddelde student zich niet zou laten verleiden om naar het Sportkot af te zakken. Maar "men" zou zich hierin dan blijkaar wel vergissen, zelden zagen wij zoveel Leuvense studenten bij elkaar.

36 ploegen wierpen zich in het strijdperk. De ene met wat hogere ambities dan de andere; maar aangezien deelnemen belangrijker is dan winnen... Elke ploeg had een halve tent ter zijner beschikking. De Landbouwing en vooral de architecten oordeelden dat het nuttig kon zijn het eigen hokje een ekstra kachet te geven. De eersten veranderden hun tenthelft in een frisse groentenwinkel, de laatsten sjoerden een soort van loopbrug-triumfboog-konstruktie.

Voor de meeste ploegen was de innerlijke mens belangrijker dan de uiterlijke schijn. Dit resulteerde in een

nooit geziene variëteit van drank- en voedselvoorzieningen. Alle mogelijke soorten soep, jenever, pannekoeken, hot-dogs, hamburgers, braadworsten, enz. De doorgeefstokken waren niet bijster origineel dit jaar. Een knook, de traditionele pre; een majorettestick... armoe troef. Gelukkig achtten enkele individuen het nodig om verkleed een rondje af te leggen. Een zebra-duo, enkele bananen, een studentenclub (Moeder Veurnse?) verkleed als ridders en twee Boycot-Apartheid-betogers inclusief spandoek. Het passeerde allemaal voorbij onze niet vermoerbare ogen.

Sfeer genoeg

Door het grote aantal lopers en toeschouwers hadden de veiligheidsmensen hun handen vol. Opdringerige omstanders werden om de haverklap verzocht een beetje naar achteren te gaan. Dit hielp dan even, maar enkele seconden later konden de lopers weer heerlijk vloekend hun weg door het pak banen. Deze toestanden speelden zich voornamelijk tussen 22 u dinsdag en 5 u woensdag af. Tijdens die periode was het een ware overrompeling op het Sportkot. Zonder duwen en trekken was het kwasi-onmogelijk om van de ingang het podium te bereiken. Menig gemoed geraakte overhit en menig schoen werd versierd met een mooi modderrandje en dito vlekken.

Ook woensdagavond (tussen 17 en 19 u) was het volle bak. Men beweert wel dat de laatste loodjes de zwaarste zijn, maar daar was niets van te merken. Hoogst aangenaam moet het geweest zijn om als een van de laatste lopers van Apollon een rondje af te werken. Rijen dik stonden de toeschouwers elke aflossing toe te jui-

chen. Later nog werd het nu gekende Mexico-gezang veranderd in een Apollon-ode. Sommige toeschouwers zongen ongedwongen mee met de muziek die door de boksen knalde. Waarom steeds weer "Femme libre", "Run to you" en "Wij gaan naar Mexico"? Enkele minuten voor zeven werden dan de verlichting gedoofd en de fakkels aangestoken. Op de tonen van "Chariots of fire" en met een honderdtal fakkels werd dan een plechtige (voor sommige emotionele) slotronde gelopen. Het was echter nog niet gedaan. De druipnatte toeschouwers (de winterse buien sloegen weer toe) werden met aandring verzocht om een plaatsje met uitzicht op de nieuwe piste in te nemen. Na enkele minuten wachten kwam uit een van de lichtpilonen een sinterklaas naar beneden gezakt. Door de forse regenval werd deze "leuke" verrassing door velen niet zo op prijs gesteld.

Het competitie-element

De 24-uren werd dit jaar ook gekenmerkt door een totaal gebrek aan wedstrijd-spankracht. Na twee uurtes was het al duidelijk dat Apollon eenzaam naar de overwinning liep. Aangezien dit gebeurde met een overdonderend overwicht zal ook niemand hen het wereldrekord niet gunnen. Ekonomika en VTK, tot enkele dagen voor de start ook kandidaat-rekordbrekers, eindigden tweede en derde.

Tenslotte wijzen wij nog op enkele persoonlijke prestaties. Koen Soetens slaagde erin niet minder dan 136 rondjes (± 70 km) af te malen. De snelste ronden waren voor Eugène Vissers (1'12") bij de mannen en Conja Van Rentergem (1'23") bij de vrouwen.

Jan Huyse

De studenten van de aanvullende licentie informatika hebben zopas een eigen kring uit de grond gestampt. Dat is zeker een bijzonder feit, vermits het hier gaat om studenten van een zogenaamd derde cyclus-programma. Een kring van 'anciens' als het ware, die de naam DALI meekreeg en die op een open algemene vergadering besloten heeft om deel uit te maken van ASR. Ene Luc Huysmans is de nieuwe preses.

De studenten van de aanvullende licentie informatika vallen voor hun kringwerking zo'n beetje tussen twee stoelen. Zij horen in feite in geen enkele bestaande kring thuis, aangezien hun opleiding geprofileerd is vanuit zeer verschillende invalshoeken en richtingen; er zijn cursussen van burgerlijk ingenieur computerwetenschappen naast vakken uit de kandidaturen wiskunde, informatika, economie, ...

Omdat deze richting toch door zo'n goeie honderd man gevolgd wordt hebben de studenten het initiatief genomen om een eigen kringwerking te starten. Er werd een algemene vergadering belegd, waar achttien 'aanvullende lissers' op af kwamen.

Informatici kozen voor ASR

Nieuwe kring heet DALI

Een van de belangrijkste programma's op die vergadering was de keuze van de studentenkoepel: ASR of KrUL. In deze beslissing moest het globale profiel van de betreffende koepel de doorslag geven.

De nieuwe kring wist echter niet goed op welke basis men bij ASR en bij KrUL kringactiviteiten subsidieert. Om hier klaarheid in te brengen heeft men contact opgenomen met beide koepels; het was dus geen kwestie van zoveel mogelijk geld los te waken en de keuze daarvan afhankelijk te maken, zoals we vorige week verkeerdelijk lieten uitschijnen. Hoedanoek: bij KrUL kon men geen duidelijk antwoord geven. Bij ASR is de subsidiepolitiek aan strikte regels gebonden, zodat men duidelijk weet waar men staat.

Op de algemene vergadering hebben de 'aanvullende lissers' dan met veertien stemmen tegen drie bij één onthouding beslist om deel uit te maken van ASR. Daarvoor bestonden verschillende redenen: de manier van subsidiëren bij ASR sluit willekeur en favoritisme uit en bovendien was het duidelijk geworden dat ASR principieel

geen onderscheid wenst te maken tussen 'grote' en 'kleine' kringen. Elke kring is even belangrijk, ongeacht het studentenaantal dat die kring vertegenwoordigt. Ook de nieuwe kring van informatici dus.

Wij (Dali)

Geruchten deden de ronde als zou men bij KrUL wel interesse gehad hebben voor deze nieuwe kring. Onlangs heeft KrUL immers een computercentrum geopend, dat echter nog verre van optimaal werkt. De inzet van een aantal informatici zou hier een uitkomst bieden... Het heeft dus niet mogen zijn.

Een ander probleem voor de 'aanvullende lissers' was de keuze van een gepaste naam voor hun kring. Aanvankelijk dacht men aan 'aanvullende Licentie Informatika, afgekort ALI. Maar daar zaten toch wat veel Günter Wallraff-konnotaties aan vast. De oplossing was echter snel gevonden: het werd De Aanvullende Licentie Informatika, afgekort DALI. Wat overigens niet betekent dat het hier om een surrealistische kring zou gaan.

Didier Wijnants

De officiële uitslag

1. Apollon	915 rondes
2. Ekonomika	875 rondes
3. VTK	869 rondes
4. Landbouw	854 rondes
5. Wina	847 rondes
6. Ter Bank	832 rondes
7. Thomas Mores	831 rondes
8. Lerkeveld	827 rondes
9. Heilig Hart	823 rondes
10. VRG	814 rondes
11. Medika	809 rondes
12. Industria	808 rondes
13. Pauskollege	794 rondes
14. Germania	793 rondes
Betsy Boys / Plasma Inn	793 rondes
16. Camillo Torres	775 rondes
Romania	775 rondes
18. Architecten	770 rondes
19. Geologie	756 rondes
20. Politika	755 rondes
Verpleegkunde	755 rondes
22. Salvatorianen	744 rondes
23. Pedagogie / Psychologie / Kriminologie	740 rondes
24. Schapenstraat	739 rondes
25. Heilige Geest	735 rondes
26. Klio	734 rondes
27. Historia	731 rondes
LUK	731 rondes
29. Kathedetika	728 rondes
30. Apollonia	725 rondes
31. Bios	724 rondes
32. Merkatator	719 rondes
33. AMME	704 rondes
34. Farma	701 rondes
35. Rega	685 rondes
36. Chemika	678 rondes

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit, en ondertekend zijn met naam, studiejahr en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen); dit komt overeen met ca. 1 getikte blz. met een dubbele interlinie) worden in principe ingekort.

Hierop wou ik even reageren met het volgende. De Rijkswacht, uw vriend? Akkoord, maar mijn vrienden lachen me niet ostentatief uit en zijn wel bereid om zich even van hun voetstuk te plaatsen.

Ik vind het gewoon belachelijk dat men dergelijk grut naar Vlaanderen durft te sturen: ik ben ervan overtuigd dat er voldoende andere rijkswachters beschikbaar waren dan deze twee dreumessen.

Let wel: ik breekt hier niet hun werk af, enkel een dergelijk feit steunt wel tot nadenken.

Hans Heysse

Weinig toeschouwers

Uw vriend?

Naar aanleiding van een foto in Veto nr. 8 (jg. 12) op p. 6, met naar uw zeggen "mijn" vriend op, wilde ik toch even iets kwijt. Volgend relaas dateert van die fameuze bomaanslag op het Mgr. Ladeuzeplein.

Totaal onwetend i.v.m. de situatie (cfr. bomaanslag) begaf ik mij naar het Ladeuzeplein. In het begin van een toegangsweg hiertoe (Vanderkelenstraat) zag ik een nadarafsluiting staan met daarbij (horend) 2 jonge rijkswachters.

Toen zij mij zagen aankomen, vertelde rijkswachter 1 tegen kollega 2: "Lui, ik ne va pas passer avec son véhicule." Ik had niets gehoord en vroeg in keurig Nederlands of het mogelijk was de stadsbibliotheek te bezoeken. Beiden trokken hun schouders op, waarmee ze wilden zeggen er geen jota van te begrijpen. Tot 3 maal toe legde ik hen (in het Nederlands) mijn bedoelingen uit — met de gekende handen en voeten. Zij keken mekaar aan en lachten even. Blijkbaar dacht een overste dat er problemen waren. Hij vertelde me uiteindelijk "dat de bibiotheek is gesloten, alles is toe" (citaat bevat opzettelijke fouten, dit is letterlijk hetgeen men vertelde).

Aan Jan Huysse, auteur van het artikel in Veto, dd. 14 november 1985, getiteld *Veel lopers, weinig toeschouwers*, zouden wij vanuit Sporttraad graag volgende bedenkingen meegeven.

Zonder in detail te willen treden over de af en toe overdreven en geminimaliseerde quanta die in het betreffende artikel voorkomen, willen wij er op wijzen dat een studentenorganisatie als Sporttraad, waarvoor ongeveer dertig mensen gedurende twee weken constant aan het vlot verloop van deze massasporklassieker sleutelen, beter verdient dan uit een subjectieve commentaar. Uiteraard loopt er tussen Antwerpen en Leuven al eens iets mank. Wij vragen ons echter af of op basis daarvan de hele organisatie het moet ontgelden?

In de hoop van een objectieve verslaggeving over de 24-urenloop, die doorgaat van 26 tot 27 december e.k. op de terreinen van het Universiteir Sportcentrum, verblijven wij, steeds voor opbouwende kritiek vatbaar,

Guy De Craecker
& Valère De Vos
voor Sporttraad der
Leuvense Studenten

— di. 10 december: Barbarabal in de Manhattan met optreden van *LSP-band* met o.a. Walter Grootaers (Kreuners), Ludo Mariman (Kids), Big Bill en Paul Ambach.

— Wo. 11 december: om 1330 u bezoek aan de brouwerij van Jack-Op, alom bekend uit de studentenkodeks als het oud Werchters bier. 's Avonds is er een volleybalmatch tussen porren en profren.

— Do. 12 december: Cocktaillavond in het RC (aan Alma 3) om 2200 u. Avondkledij niet verboden.

— Ma. 16 december: Barbarakantus om 2100 u in het RC. De bedoeling is dat alle aanwezigen in arabierenkledij zouden verkleed zijn.

— Di. 17, wo 18, do 19 december: Revue in de stadsschouwburg. Melden we tenslotte nog dat er gedurende deze twee weken een speciale Barbarakoktail in de Citébar zal gemixsed en geschonken worden.
D.R.

Hollandia Lovaniensis doopt

En Vlaanderen dien franse knecht

Vorige week woensdag waren we door de Leuvense club van Nederlandse studenten in België uitgenodigd op hun doopavond. Men had ons beloofd dat het een heel speciaal doopritueel zou zijn, niet te vergelijken met wat we enkele weken geleden beleefden bij enkele Leuvense kringen. Geen rotte tomaten en eieren en "intellectuele" doop, met toneel, kennistest en zelfs een rechtbank. Trouwens, alcohol kwam er ook al niet bij te pas. Een originele belevenis.

Er waren die avond naast enkele gasten en de 12 leden van de club, niet minder dan 13 schachten die zouden opgenomen worden in de selekte kring van Hollandia. Het was dan ook een beetje nauw in het kleine zaaltje in de Krakenstraat. De avond werd ingezet met een individuele proef, waarbij elke nieuweling zijn huiswerk moest voorbrengen. Een maand geleden namelijk hadden ze al een of ander opdracht gekregen in verband met de geschiedenis van Hollandia, waarvoor ze dan wat opzoekingswerk of een interview moesten doen. De resultaten daarvan zullen trouwens ingelast worden in het lustrumbok. Inderdaad, in maart viert de club zijn honderdjarig bestaan.

Daarna moesten ze met z'n allen een toneeltje opvoeren met als titel: "Alleen potlooden in mijn koffie". Het werd een frisse vertoning, vlot en zonder glime gebracht in een, althans voor Vlaamingen, grappig taalje. En dan hadden we de pointe van het verhaal nog gemist, ongewild als we zijn in deze vriendenkring. Enfin, de zaak begon warm te lopen.

Konfituur

Als derde punt stond er een war kruisverhoor op de agenda. Min of meer moeilijke vragen werden op de schachten afgevuurd. Iemand moest de betekenis van de symbolen in het schild van de club toelichten, een schild waarin wij de wel zeer eenvoudige leuze 'nos iungit amicitia' lazen. Een ander moest dan weer het klublied zingen, wat ze dan maar meteen met z'n allen samen deden. Trouwens, de jury had toch niet genoeg vragen in petto, gezien het grote aantal 'feuten'. Feut is inderdaad de term die bij Hollandia gebruikelijk is voor schacht. Het woord is trouwens van dezelfde stam als feutus en duidt dus op het premature karakter van de nieuweling die nog lid moet worden van de eigenlijke club.

Na het verhoor en een beetje buiten het aloude verloop van de doopceremonie, was er een klein interludium. Even dachten we dat we toch op een gewone doop waren, toen de feuten mekaar met haargel en ander klevend glitter op lijf gingen om, zo luidte alans de opdracht, een feestkapsel te ontwerpen. Even leek het of hier de gebruikelijke konfituur door gel vervangen was.

De drieschaar

Maar het spel was gauw afgelopen toen er een soort van drieschaar in lange toga's binnenstapte en achter een lange tafel ging zitten; het hof van acquisitie, of zoiets. Twee per twee liet de voorzitter de feuten naar voor komen waar ze geknield de beschuldigingen en verdachtmakingen van de accusator moesten ondergaan. Deze man had voor elke paar schachten een soort redevoering gemaakt, zich basierend op daden of uitspraken van de feuten bij voorgaande gelegenheden. Zoals zijn naam al laat vermoeden is het de formele taak van de accusator de nieuwelingen in een kwaad daglicht te stellen zodat hen de toegang tot de 'selekte' club zou ontzegd worden. Gelukkig voor de feuten, die trouwens zelf geen woord mochten zeggen, was er nog de 'defensor'. In de ogen van deze man was men trouwens al snel goed genoeg. Vooral wie tijdens het kustwekend van de club had geholpen bij het afwassen, kon op zijn steun rekenen. Ongetwijfeld een leuk spektakel voor de leden zelf, al misten beide sprekers toch wel wat vlotheid. Door het grote aantal feuten werd het trouwens wel wat langdradig, vooral als de accusator bij gebrek aan gegevens geen behoorlijk pleidooi wist op te zetten.

De drieschaar trok zich dan mysterieus terug, om het echt te doen lijken. Na hun tweede intrade, waarbij iedereen weermom bloedernstig moest gaan rechstaan, volgde dan de veroordeling. De meeste feuten werden onvoorwaardelijk toegelaten, enkele werden bedacht met een bijkomende proef. Waardoor we dan voor de zoveelste keer het klublied te horen kregen. Even ontstond bijna een rel toen één der vrouwelijke feuten de defensor twee zoenen moest geven. Niet het meisje maar de defensor bleek daartegen bezwaren te hebben en hij bleef zelfs onder boegeroep uit het

vijfkoppig publiek onverzettelijk. Een omgekeerde wereld; wij dachten dat het de schachten waren die gegeneerd moesten zijn.

Vrouwen niet toegelaten

Bij kaarslicht volgde dan de inauguratie waarbij de feuten, op hun knieën weeral, geschaard rond de schedel van 'ouwe Willem', een legendarische voorganger, enkele rituele regels moesten nazeggen. We vingden iets op van 'omme colleges brassare' en 'multas virgines cussare', maar we kunnen ons vergissen.

Daarmee was het dan gebeurd. Heel proper, traditioneel en toch leuk, het bewijs dat het toch kan. Al moeten we toegeven dat er naar aloude gewoonte een eregast-geestelijke de avond bijwoonde, die erover moet waken dat de zaak moraal binnen de grenzen blijft.

Tijdens het aansluitend koud buffet hadden we een babbel met presis Myriam. De leden van haar club zijn allemaal van Nederlandse origine, al worden sommigen al jaren in België. Ze studeren trouwens ook niet allemaal in Leuven. Traditioneel zijn er nogal wat geneeskundestudenten bij, die de numerus clausus in hun moederland ontluchten. Myriam, zo vernemen we nog, is de eerste vrouwelijke presis, en toen zij niets vermoedend zoals haar voorgangers haar plaats in het seniorekonvent (vergadering van alle klubvoorzitters in Leuven) wou innemen, werd ze buiten gezet. Red'n: vrouwen niet toegelaten. Wat ze erg onderwerps en belachelijk vond.

Alles bij elkaar een interessante ontmoeting met enkele 'ontworfelde' noorderburen die hier best naar hun zin hebben. Uit het klublied:

Wat eens in leed gescheiden werd
En nimmer is geheeld;
Een Nederland dat vrijheid werd
Maar in zichzelf verdeeld
En Vlaanderen dien franse knecht
Maar in zijn oud geloven hecht.

Bert Malifiet

Vergeet Barbara niet!

VTK — Studenten vieren graag feest, zelfs ingenieursstudenten! Zo gedenkt VTK elk jaar in december het naamfeest van de Heilige Barbara, de patrones van de mijnwerkers... en de ingenieurs (de K in KUL staat immers toch nog steeds voor Katolieke en niet voor koninklijk of kommunistisch).

De Barbaraveerendag gaat dit jaar door de laatste twee weken voor de kerstvakantie. Het programma luidt als volgt:

— Ma. 9 december: Als opening de film *Young Frankenstein* vertoond om 2030 u in Aud. K (kampus Heverlee), gevolgd door een optreden van de *Zooi-Allures* in Citébar, vergezeld van gratis vaten.

Veto, jaargang 12 nr. 10, dd. 5 december 1985

Redaktieadres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven (016/22 44 38)
Hoofredaktie: Pascal Lefèvre en Bert Malifiet
Redaktiesekretaris: Filip Huyzenruyt
Redaktie: Kris Blykers, Eddy Daniëls, Frederic Marain, Marc Sys, Didier Wijnants.

Fotografie: Geert Coene, Hans Mattheuws, Dirk Ramaekers
Zetwerk: Paul Bijnen, Wouter Colson, Ria De Schutter, Marc Heeren, Peter Mostrey, Didier Wijnants

Lay-out: Kris Blykers, Kathleen Cole, Ann Schellemans
Medewerkers: Bert Broens, Bart Deelen, Ivan Devadder, Koen Elst, Gerd Franssens, Rudy Lanssens, Ineke Leemans, Bruno Peeters, Luc Raeymakers, Dirk Reniers, Eric Sevenants, Peter Vanbiesbroek, Geert Van Eekert, Koen Van Muylen, Mineke Viaene
Tekeningen: Pieter Lesage
Eindredaktie: Klaartje Claeys & Marc Heeren

Oplage: 8000 eksemplaren
Drukkerij: Rotatyp Brussel
Abonnementen: Studenten: 150,-; niet-studenten: 250,-; steun: vanaf 500,-; te storten op rek. nr. 001-0959719-77

Agenda en Ad Valvas: ten laatste maandag voor verschijnen om 14.00 u op het redaktieadres.
Redaktievergadering: iedere vrijdagmiddag om 15.00 u.

Hollandia Lovaniensis: een 'aparte' studentenklub.

(foto Veto)

Germania viert

GERMANIA — Om haar 55-jarig bestaan te vieren organiseert Germania volgende week een alternatieve feestweek. Die wordt op zondag 8 december geopend met een lustrumdag voor jong- en oud-germanisten. Op het programma:

1600 u: koffie-tafel en speeches in Alma 2.
1830 u: opening van een tentoonstelling over Germania met receptie in de hal van L&W;
2000 u: academische zitting in MSI met o.a. Louis Verbeeck, Seppie Wilmots, Relinde Baeten, The Evergreens.

2300 u: afscheidsdronk in de fakbar. Op maandag 9 december gaat het feestvieren verder met een dubbel paneldisprek over het studentenleven,

de studies en beroepsuitwegen vroeger en nu. In de panels zitten respectievelijk Walter Zinnen, Annie Van Avermaet, Manu Ruyts, Guy Mortier en Jan Wauters (moderator Rudy Lanssens), en Jan Hautekiet, Hugo Brems en Fred Brauwers (moderator Herman Van Molle). De avond begint om 20 u in L&W, 8ste verdieping.

Dinsdag 10 dec. worden twee kwaliteitsfilms vertoond in MSI, te weten 'Zelig' van Woody Allen en 'De smaak van water' van Orlow Seumke. Begin 20 u. Op woensdag 11 dec. in zaal Broadway: Lustrum-TD, voorafgegaan door een 'Germania-mode-show, met fragmenten, sketches, poëzie uit oude Germaniantjes. Begin om 21 u deze keer.

Tenslotte is er op donderdag 12 dec. nog een kwis tussen professoren, niet te moeilijk natuurlijk, in de Kleine Aula, om 20 u en de inkom is gratis. □

Verslag Raad voor Studentenvoorzieningen

Regeringsverklaring maakt begroting moeilijk

Op de vergadering van de Raad voor Studentenvoorzieningen (RVS) vorige vrijdag stond de begrotingsdiscussie centraal. De regeringsintentie om de toelagen voor de sociale sektor te blokkeren, ontworpen de opgestelde begroting ernstig. Op welke manier het tekort zal weggewerkt worden, is nog niet beslist, maar dat de studenten de dupe worden en dat studenten andermaal duurder wordt, zoveel is zeker.

Voorzitter Masschelein verstrekte eerst wat meer toelichtingen over de doelgroepen, zoals voorgesteld door de rektor, waarvan het de bedoeling is een aantal thema's nader te onderzoeken. Voor de sektor studentenvoorzieningen lijkende volgende thema's relevant: demokratizering, buitenlandse studenten en het statuut van de

student. Omdat deze topiks te algemeen geformuleerd zijn, is er afgesproken om tegen de volgende RVS de onderwerpen duidelijker af te bakenen en een voorlopig werkschema op te stellen. Iedere student die hiervoor interesse heeft, is uitgenodigd op de vergadering in 't Stuc, vrijdag 6 december e.k. om 14 u.

Premier Martens snoeit

RVS is belast met het beheer van de KUL en die omvat ondermeer de Alma's, de universitaire residenties en de huisvestingsdienst, de psycho-medische diensten, de sociale dienst, de dienst voor studie-advies, de juridische dienst... Ook de studentenorganisaties vallen onder haar bevoegdheid: ASR, KRUL, Sportraad, UCLOS, Kultuurraad, de universitaire parochie. De begroting van deze verschillende diensten en organisaties worden bij de RVS ingediend.

De totale uitgaven (325 miljoen) overtreffen natuurlijk de eigen in-

komsten (100 miljoen), voornamelijk van huurgelden van universitaire residenties. Verleden jaar bedroeg de staatstoelage ongeveer 200 miljoen en voor dit jaar zou, althans volgens de regeringsverklaring, het bedrag hetzelfde blijven. Dit betekent een reële daling van quasi 6%, waardoor er moet gesnoeid worden in de uitgaven, maar dat is lang niet zo makkelijk. Vooral omdat een aanzienlijk deel van de uitgaven, nl. de personeelskosten en de nutsvoorzieningen voor de sociale sektor een weinig inkrimpbaar budget voorstellen van ongeveer 140 miljoen. Hier is een inkepaanpassing gewoon noodzakelijk en daarmee is ingestemd. Het is niet te verantwoorden om het personeel drastisch te doen inleveren of af te danken. Integendeel, vanuit de personeelsfractie werd heftig aangedrongen op een vermindering van het bestand, gezien het akuele tekort. Een terecht vraag die reeds verschillende jaren gesteld is, maar waar nog geen positieve reactie op gekomen is.

Besparen

Omdat men moeilijk kan besparen op deze uitgavenposten, zal de andere belangrijke uitgavenpost, met name de rechtstreekse toelagen aan Alma en studentenorganisaties, het dubbel hard te verduren krijgen. De acht miljoen minder-inkomsten door de

blokkering van de toelagen moet toch ergens 'gevonden' worden. Prioritair belang werd verleend aan de Alma-begroting. Door het niet volledig indekeren van de alma-subsidies, moet het deficit op een andere manier weggewerkt worden. Prof. Bundervoet stelt voor om de kosten proberen te beperken, terwijl de andere leden van de academische en personeelsfractie een prijsstijging voorstellen. Met als argumentatie dat dit budgetair noodzakelijk is en dat, indien geen prijsverhoging doorgevoerd wordt, het procentueel aandeel van subsidies in de Alma-begroting 'gevaarlijk' groot zou worden. Vanuit ASR-zijde wordt hierop gereplekeerd dat de studenten reeds de verhoging van de inschrijvingsgelden op hun kap krijgen en dat een prijsverhoging niet past in de huidige promotionele activiteiten rond de Alma. Het argument dat de Alma dit jaar een exploitatie-overschot van 17 miljoen verwacht, wordt door Alma-direkteur Toon Martens weerlegt door te stellen dat er nog veel zware factoren verwacht worden, die dat overschot wel eens fel zouden reduceren. Bovendien wijst hij erop dat de ontwerp-begroting voor volgend jaar zeer strikt is opgesteld: bijvoorbeeld voor de berekening van de verwachte uitgaven voor grondstoffen is er met een prijsstijging van amper 1,5% rekening gehouden. "Dat mogen jullie ook wel eens zeggen", aldus Toon. Meteen is recht geschied. Over de Alma-begroting wordt er verder gediscussieerd en beslist in de Raad van Beheer, maar een duidelijk signaal in de richting van een prijsstijging werd reeds gelanceerd. We vermoeden dat ze zoiets 'psychologische voorbereiding' noemen.

Welke andere veranderingen ons nog te wachten staan, komt wellicht de volgende raad ter sprake.

Marc Sys

De Vlaamse Studentenfederatie: Een maat voor niets?

De Vlaamse Studentenfederatie is de zoveelste in het rijtje van inter-universitaire overkoepelende studentenorganisaties. Ze werd in april 1983 en op initiatief van de Algemene Studentenraad Leuven gesticht met als doel de informatieverdracht tussen de verschillende studentenorganisaties te bevorderen en de respectievelijke inhoudelijke werkingen te coördineren.

Voorwaar een nobel streven zullen u zeggen, en dat is ook zo. Alleen stelt zich af en toe de vraag naar de haalbaarheid van dergelijk initiatief. Inderdaad vereist de VSF-werking een extra inspanning van de leden: meer vergaderingen, meer vertegenwoordigers, meer papierwerk. Bovendien blijkt uit de praktijk dat discussies vaak erg moeizaam verlopen als het gaat om topiks die bij sommige organisaties al ten gronde zijn uitgediept en bij andere nog nauwelijks zijn aangeroerd.

Een en ander bleek nog maar eens op de vergadering van afgelopen woensdag 27 november, waar behalve Gent en Leuven niemand kwam opdagen. De VUB en de UIA waren wel zo beleefd om zich te verontschuldigen. Jammer toch, zo weinig volk, en dit ondanks zo belangrijke agenda-punten als de wet op de Akademische Graden, de kersverse regeringsverklaring en het probleem Zuid-Afrika ter bespreking lagen.

Wat moeten we hieruit besluiten? Dat er nog alleen in een zeer kleine groep van studentenorganisaties gewerkt wordt? Wellicht is dat een te verregaande conclusie. Men kan wel stellen dat de VSF weinig zin heeft als niet alle min of meer belangrijke studentenorganisaties er het belang van inzien. En die belangrijkheid is er wel degelijk, denken we maar aan de actie rond de vrijstellingen, de raketenkwesitie, de in de lucht hangende numerus clausus, waarvoor overleg in het verleden en in de toekomst van primordiaal belang was en zal zijn. Er is nog heel wat werk aan de winkel.

De FEF en het ministerie

Op de VSF-vergadering van vorige week was behalve Gent en Leuven ook een delegatie van de FEF present. De FEF of Fédération des Etudiants Francophones is zowat de Waalse tegenhanger van de VSF. Voor het

ogenblik is de FEF vooral bezig rond studiebeurzen en federalisering. Federalisering, hoezo? zult u misschien vragen. Wel kijk:

Jaarlijks ontvangen de twee deelregeringen vanwege het ministerie van onderwijs een bepaald budget voor de uitbetaling van de lonen van leraren enz. Bovenop dat globale bedrag krijgen ze nog een kleine extra toelage, bestemd voor de studiebeurzen. Die extra toelage wordt in de wet slechts in zoverre gespecificeerd dat ze voldoende moet zijn "om in de behoeften te voorzien". Die behoeften kunnen sterk verschillen van jaar tot jaar en van gewest tot gewest. Tot zover geen probleem. Maar...

De Vlaamse deelregering besteedt inderdaad 95% van die kleine toelage aan de beurzen. Ontbreekt er dan nog geld, dan haalt men dat weg bij andere begrotingsposten (bv. monumentenzorg). Voorwaar geen ideaal systeem, en de uiteindelijk som is nog onvoldoende, maar alla. In Wallonië legt men de prioriteiten iets anders. Immers, men besteedt niet alleen slechts 70% van de kleine toelage aan de beurzen, men weigert bovendien om de rest van het geld elders af te halen. Als je daarbij bedenkt dat de extra toelage in Wallonië sowieso al een flink stuk lager ligt dan in Vlaanderen wordt het duidelijk waarom de beurzen bij onze Franstalige vrienden in hoge mate ontoereikend zijn.

Tot zover kon de VSF, en hopelijk ook u, nog volgen. Anders lag het bij de oplossing van het probleem zoals de FEF die voorstelde. De FEF zoekt haar heil immers in het nader omschrijven van de behoeften i.v.m. studiebeurzen in Wallonië. Met die omschrijving en met de wettekst in de hand zou het dan mogelijk zijn om via de deelregering meer geld te vragen aan de Nationale Regering. Prima idee wellicht, ware het niet dat die behoeftenomschrijving (statistiek over bevolkingsaantallen, sociale klasseverdeling, vooropleiding) een typisch ministerieel arbeidsintensief administratiewerkje is. De vraag is dan ook: moet een studentenorganisatie zich daarmee bezighouden? Bovendien kan men zich afvragen of het wel zin heeft een budget te vragen voor een potentiële behoefte (mogelijke aanvragers), als de regering niet eens bereid is in de reële behoefte (effektief aangevraagde beurzen) te voorzien. Hoedanook, het blijft natuurlijk in zijn zinvol om te ijveren voor de goede zaak, en dus besliste de VSF om de FEF in ieder geval met raad bij te staan. Wij houden u op de hoogte.

Rudy Lanssens

Eksamenchaos

Zoals u in één van de vorige Veto's kon lezen zijn er in de fakulteit van de wetenschappen problemen ontstaan rond de examenregeling. De profen stellen te weinig halve dagen ter beschikking, de examenregeling wordt te laat bekend gemaakt en er worden op het allerlaatste moment nog wijzigingen aangebracht. In afwachting van verder nieuws (de studenten van de fakulteit wetenschappen zullen proberen het probleem op de fakulteitsraad op te lossen) dook Kringraad in zijn dikke kollegerooster om er het examenreglement eens op na te lezen. Die 57 artikelen, uitgesmeerd op vijf gele bladzijden, zijn namelijk het enige instrument dat de student in handen heeft om zijn rechten te bepalen. Het is niet nodig te dramatiseren; het lijkt ons niet dat in de meeste fakulteiten dit reglement wel wordt nageleefd. Toch blijkt uit een nota van wijlen rektor De Somer aan de dekanen, opgesteld op 25 maart 1982, dat er juist rond die prof-2-maats reeds klachten bestonden. We zetten een aantal punten op een rijtje. Wist u dat:

- "de volledige en gedetailleerde examenregeling m.b.t. de eerste gewone examenperiode vijf weken voor het begin van deze examenperiode ad valvas bekend wordt gemaakt"
- "het aantal halve dagen dat de examinatoren voor het examineren beschikbaar zijn de minimaal vereiste eksamentijd ruim moet overschrijden"
- "de eksamen (normaal gezien) mondeling worden afgomen met een schriftelijke voorbereiding van ten minste twintig minuten"
- "de titularrissen van de vakken voor het einde van hun kolleges gedetailleerde informatie over de eksamenstof en de doelstellingen, methoden en principes van de beoordeling geven"
- "onmiddellijk na de proclamatie de voorzitter, examinatoren en — voor de eerstejaarsstudenten — de monitoren zich ter beschikking houden van de studenten voor de bespreking van de resultaten"

Het laatste punt kan bijvoorbeeld een pietluttig detail lijken, maar uit ervaring weten de meeste studenten dat de examinatoren na de deliberatie in de eerste ertien niet te bespreken zijn. (ID)

Kringvadecum

Kringraad — Kringraad is het onderdeel van de ASR dat zich, krachtens zijn eigen naam, naast onderwijs ook nog bezig houdt met de kringwerking. Regelmatig wordt er op de Algemene Vergadering een rondvraag gehouden rond een bepaald probleem om de verschillende kringen de kans te geven hun werking te vergelijken. Daarnaast is er op de agenda van elke A.V. plaats voorbehouden voor 'informele contacten'. Toch lijkt het de meeste mensen dat Kringraad zich vooral bezig houdt met de onderwijsproblematiek: de twee werkgroepen die Kringraad rijk is behandelen de aggregatieproblematiek en de wet op Akademische Graden. Geen ringwerking dus. Daarom is Kringraad met een 'nieuw' initiatief gestart. 'Nieuw' tussaanhalingsstekens omdat het idee al een hele tijd tussen de paperrassen van het kantoor was blijven rondslingeren, nieuw omdat nu ook het tweede luk van Kringraad aan bod zal komen. Het kind had dan ook al lang de naam 'Kringvadecum' gekregen, in navolging van het gewone vadecum dat aan het begin van elk akademie-

jaar aan de nieuwe studenten wordt uitgereikt.

Het doel van dit Kringvadecum is het naar voren brengen van een ideale kringwerking gebaseerd op de ervaringen van alle kringen. Het is dan ook de bedoeling om mensen nieuwe ideeën te geven wanneer zij dit vadecum aan hun eigen werking toetsen. Het wordt een naslagwerk dat voor praktisch gebruik geschikt is: alle onderwerpen worden min of meer los van elkaar in een ringmap geschoven. Zo blijft het mogelijk om zonder al te zware kosten het vadecum naar believen te veranderen, verbeteren of aan te vullen.

In concreto komt het hier op neer dat we regelmatig vergaderingen zullen houden waar de mensen die verantwoordelijk zijn voor een bepaalde functie of werking binnen de kring zullen op uitgenodigd worden. Aan de hand van die vergadering wordt dan een document opgesteld. Zo zullen één voor één alle onderdelen van de kringwerking aan bod komen. Natuurlijk zal dit een heelbeel redaktiewerk vragen, Kringraad vraagt dan ook mensen die in dit Kringvadecum geïnteresseerd zijn om te helpen. Eén adres: 'sMeiersstraat 5. (ID)

REDAKTIONEEL

In het sociaal-economisch van de regeringsverklaring Martens VI lezen we de intentie het inschrijvingsgeld te indekeren vanaf volgend academiejaar, gekoppeld aan een blokkering van de sociale toelagen.

Het is duidelijk welke katasstrofe gevolgen dit zal hebben. Een inflatie van 5% betekent dan een jaarlijkse verhoging van de inschrijvingsgelden met 500 fr. Tegelijk zal de sociale sektor van de universiteit tot zo'n 8 miljoen in effectieve cijfers minder ontvangen. De blokkering betekent niets minder dan een reële daling van de toelagen met prijsstijgingen en besnoeiingen in Alma, huisvesting en de hele sektor Studentenvoorzieningen als onvermijdelijk gevolg. Studeren zal nu maar eens een pak duurder worden, hoger onderwijs nog meer een elite-zaak. Van het demokratizeringstreden is nog nauwelijks iets te merken, het verwordt tot een permanent afbraakproces van de sociale sektor.

Immers, reeds verleden jaar stegen de Almaprijs en de huurprijzen om de begroting in evenwicht te brengen. Hierdoor kon er dit jaar, indien de toelagen normaal geïndekseerd waren, uitzonderlijk een evenwichtige begroting voorgelegd worden. Wellicht kwam er zelfs financiële 'ruimte vrij' voor de uitbouw van de sektor Studentenvoorzieningen, waarvan het personeelstekort een publiek geheim is. In dit kader komen de regeringsvoorstellen over als een cynische grap.

Het is trouwens geen toeval dat deze beide maatregelen tegelijkertijd gelanceerd worden. Men rekent er kennelijk op dat de universitaire overheid, gepaard door de meerinkomsten uit het verhoogde inschrijvingsgeld, geen protest zal aantekenen tegen de afbraak van haar sociale sector. Mijneheer de rektor, we rekenen erop dat u zich niet door een dergelijk link manoeuvre zal laten inpalmen. Niet alleen deze twee maatregelen ervaren we als bedreigend; ook de vage klausule om 'maatregelen in te voeren die een overbelasting in bepaalde faculteiten moet voorkomen' baart ons zorgen en zien we als een vermomde poging om een numerus clausus door te voeren.

We stellen met voldoening vast dat er uit de studentenpopulatie protestgeluiden opstijgen. We kunnen dat alleen maar aanmoedigen zoals we ook een samenwerking tussen alle kringgen toejuichen.

De huidige opschudding mag geenszins geïnterpreteerd worden als een korporatistische reflex. Het is zo klaar als pomppwater dat de besparingen in het onderwijs volledig passen in het kader van Martens' beleid met als leitmotiv: "een kleine groep — lees bedrijven en grootkapitaal — die zich verrijkt ten koste van velen": de weekberichten van de Kredietbank en de Top 5000 van Trends Magazine liegen er niet om. De studenten hebben nu eenmaal het ongeluk tot de onvermogen groep te behoren.

Gezien de gegeven situatie van volmachtten, moeten we van demokratiese besluitvorming betreffende onderwijsmaatregelen niet veel verwachten. Het volstreekte gebrek aan duidelijke informatie en de hele taboe-sfeer die gekreëerd wordt, moet de weg vrijmaken voor de nietsontziende volmachtentrein. Beste lezer, het gaat er nu om onze samenleving te behouden voor een terugkeer naar de vorige eeuw. Als tegengewicht voor de huidige fin de siècle mentaliteit, is het noodzakelijk dat iedere burger zijn volle gewicht in de schaal legt.

POTTEN- EN PANNENBETOGING — Ondanks de frustratie en hopeloosheid, verzamelden zich verleden maandag toch nog een kleine tweehonderd mensen om hun afkeer van die kernraketten met potten en pannen te tonen. Dat niet iedereen daar mee opgezet is en soms wel overgaat tot kleinzielige akties, bleek ook deze keer weer: toen de kletterende stoet ter hoogte van huis nummer 10 op het Ladeuzeplein kwam, werd er van de tweede verdieping een emmer water over de betogers gegoid. (foto Veto)

Studenteninspraak

Akademische denkgroepen

Reeds vlak na zijn verkiezing tot rektor verklaarde Dillemans een systeem van 'denkgroepen' te willen installeren. Op de vorige academische raad werden de eerste concrete voorstellen daardoor gedaan. Er zijn een aantal denkgroepen vooropgesteld. Voor iedere groep werd een omschrijving van het onderwerp gegeven, en een voorzitter aangewezen. Als de studenten een beetje bij de pinken zijn, dan hebben zij een mooie gelegenheid tot inspraak.

voorzitterschap daarvan op zich te nemen heeft daarvoor immers bedankt. Er was dan afgesproken dat kandidaturen konden ingediend worden bij de rektor himself. Het leuke van de zaak is dat deze denkgroep zeer interessant is vanuit studentenstandpunt. Zodoende kunnen de studenten hun kandidaat-voorzitter zelf voorstellen.

Indien er bovendien nog studenten rondlopen met concrete verzuchtingen die in zo'n denkgroep besproken zouden kunnen worden, maar die nog niet aan bod komen, dan kan de studentenfractie van ASR op academische raad nog altijd nieuwe groepen voorstellen.

Voorstellen

Op het ogenblik zijn er al elf denkgroepen gestalteerd. Er zijn er drie vanuit algemeen beheer, die zouden moeten denken over de relaties universiteit-technische diensten, over de ruimtelijke omgeving van de KUL, en over de taken van de KUL als werkgever.

De acht overige groepen zijn ook niet allemaal even interessant voor studenten. De pensioenovergang van de profen, de toepassing van de nieuwe onderwijswet en de flexibiliteit in de taakstelling van AWP zijn nu niet direct geschikte onderwerpen voor studenten.

De volgende groepen zijn wel interessant:

- bevordering van de sociaal-kulturele gelijkheid van kansen, waarvoor er nog geen voorzitter is
- onderwijsvernieuwing, onder leiding van prof. Roosen
- post-graduate, open universiteit, voortlopende vorming en werkstudenten, universiteit derde leeftijd, aggregatie, ambtenarenopleiding, link middelbaar-universiteit, en dit allemaal onder de auspiciën van prof. De Broek
- Leuvense bijdrage inzake ontwikkelingssamenwerking en vreemde studenten, prof. Van Baeck
- het statuut van de student, voorgesteld door prof. Masschelein.

En dan zijn er nog de overige denkgroepen:

- universiteit en levensbeschouwing — prof Servotte
- internationale programma's, internationaal post-graduate en internationale uitwisseling — prof. Van der Wee.

Konkreet nu

Op de algemene vergadering van sociale raac, vrijdag werd beslist dat de studenten deze mogelijkheid niet zouden laten liggen. Daarom organiseert sociale raad een speciale vergadering voor alle geïnteresseerden, belanghebbenden en dergelijke, bijvoorbeeld mensen die via een thesis, onderzoek of uit interesse hierbij betrokken zijn. Deze speciale vergadering gaat door op vrijdag 6 december om 14.00 u in 't Stuc. Kon-

kreet zal er daar nagegaan worden welke voorstellen de studenten kunnen doen wat betreft onderwerpen voor één of meerdere denkgroepen, en wat betreft de nog aan te duiden voorzitter(s).

Kringraad heeft over de materie haar huiswerk nog niet volledig gemaakt. Op de volgende algemene vergadering ook op vrijdag 6 december in 't Stuc maar dan om 20.15 u zal er eveneens gesproken worden over de concrete mogelijkheden wat betreft de onderwijsproblematiek.

Laten we hopen dat de studenten inzien dat met deze instelling van denkgroepen de studenten een mogelijkheid wordt geboden tot een meer diepgaande inspraak. Het zou dom zijn om deze mogelijkheid te laten liggen.

Bruno Peeters

Boycot Zuid-Afrika

Dag tegen Apartheid

In Veto van twee weken geleden werden jullie reeds op de hoogte gesteld van de oprichting van het Leuvense studentencomité 'Boycot Apartheid'. Ondertussen hebben deze mensen, zo'n 70 studenten uit 20 studierichtingen, niet stilgezeten. Eerst en vooral was er de petitieaktie, en op 10 december is een grootse 'dag tegen apartheid' gepland.

In de meeste fakulteiten en aan de Alma's gingen medewerkers rond met de petitie. Ook de presidia werden aangeschreven en o.a. Kathedetika en Germania onderschreven de petitie. Tot nu toe zijn al meer dan 4.000 handtekeningen opgehaald (Het is jaren geleden dat zoveel studenten een petitie ondertekenden). Met dit voorlopige — resultaat trokken 30 studenten op dinsdag 26 november naar rektor Dillemans om hem te confronteren met de eisen van de petitie.

De rektor scheen verrast zoveel studenten, met spandoek en doodslist (de dood van de apartheid), te ontmoeten in de hall van het rektorat. Om al deze mensen een plaats te bieden ging de ontmoeting tenslotte door in de vergaderzaal, waar een half uur later de Raad van Beheer van de KUL zich zou buigen over de met sigaretten beladen tafel.

De rektor had van zijn kollega's in Gent en Brussel al iets opgevraagd over gelijkaardige studentencomités in die steden. Over de eisen van de petitie bleef de rektor echter zeer vaag. Hij stelde voor de zaak voor te leggen aan de Raad van Beheer en aan zijn kollega's-rektoren. Prof. Masschelein,

voorzitter van de Raad voor Studentenvoorzieningen, zou dan contact opnemen met het Comité om de resultaten mee te delen. Indien dit niet gebeurt, wordt de rektor verrast met een tweede bezoek op donderdag 5 december.

Dag tegen apartheid

De Dag tegen Apartheid gaat echter door, met of zonder steun van de KUL. Op het programma staan o.a. alternatieve lessen over Zuid-Afrika. Om 14.00 uur kan je in Auditorium Vesalius terecht voor twee films, over Nelson Mandela en over de thuislandpolitiek. Verder op de middag spreken mensen uit het zwart verzet, derde wereld organisaties en iemand van het comité op de meeting. Om 18.00 uur vertrekt een betoging aan Alma II. 's Avonds volgt een optreden.

Op deze Dag tegen Apartheid wordt de petitie afgesloten, maar tegelijkertijd geldt 10 december als het beginpunt van verdere actie tegen het apartheidregime in Zuid-Afrika. Het voorstel werd reeds geopperd om een permanente wake te laten doorgaan aan de Zuidafrikaanse ambassade in Brussel, waaraan studenten van verschillende Belgische universiteiten zouden meewerken. Ook in de VS heeft deze actie zeer veel succes gehad, en allerhande prominente namen eraan deel. Voor andere actievoorstellen kan je steeds terecht op het Comité.

Het is noodzakelijk dat zoveel mogelijk studenten meedoen met deze Zuid-Afrika campagne. De Dag tegen Apartheid is een unieke kans om informatie op te doen over de situatie. Apartheid blijft immers 'een misdaad tegen de mensheid', zoals de UNO bevestigde.

Ineke Leemans

Dag tegen apartheid

1. overdag: alternatieve lessen over Zuid-Afrika
2. 14.00 u in AV: film over de situatie in Zuid-Afrika
3. 16.00 u: meeting met mensen uit het zwart verzet, derde wereld organisaties en Boycot Comité
4. 18.00 u: betoging 'boycot Apartheid'; vertrekplaats Alma II
5. vanaf 20.30 u: optreden gevolgd door een spetterende fuif

Wit en zwart, heel apart

Onder die titel stelde een Nederlands modeblad onlangs haar gebelde, gestreepte of gevlekte winterkleding voor. Inderdaad apart, net zo apart als apartheid en misschien ook als de activiteiten in het Leuvense rond apartheid. Hoe een politiek probleem bij Leuvense politieke studentenverenigingen rollen kan. Op 27 november jongstleden organiseerden de Partij van de Arbeid, de Rode Jeugd, MLB en De Anti-imperialistische Bond een meeting "Boycot Apartheid" met een vertegenwoordiger van het Pan African Congress van Londen. Deze meeting ging door in Auditorium Vesalius.

Nog in die week een avond over

"Terreur in Zuid-Afrika", met, zo heet het in het pamflet, "meer correcte informatie over de allerminst eenvoudige problematiek van Zuid-Afrika, tes van elk sloganisme en bewuste verdraaiing." Een avond dus waar het gaat over de terreur, "in tegenstelling met een avond waarop sprekers van het PAC zullen uitgenodigd worden".

Toevallig niet, ook die avond gaat door op woensdag 27 november, maar dan in MT, in een organisatie van de Vereniging voor Internationale Problematiek of VIP met als spreker Chris Verwilt, "specialist Zuid-Afrika". Waar ODAL, NSV ... op 30 november in Antwerpen betogen voor apartheid, doet het studentencomité dat tegen apartheid op 10 december in Leuven. Opnieuw activiteiten in tweevoud dus, maar ook verenigingen lijken zich op te splitsen, of veranderen tijdelijk van naam. Van VIP althans heeft nog niemand gehoord en was éne Chris

Vervliet niet voorzitter van Proteasstudenten in 1984-1985? Er is trouwens ook de kwestie van de zogenaamde *Onafhankelijke Studentenvereniging voor vrede en veiligheid* of de Navo-kring Leuven, die slechts éénmalig een pamflet uitgaven naar aanleiding van de betoging op 20 oktober in Brussel tegen bewapening en wellicht ook stickers met "I love Vaka" (een rood hart met hamer en sikkel). Ook een Navo(studenten)-kring kent niemand; een brief naar hun postbus voor meer informatie of een interview voor Veto bleef tot nog toe onbeantwoord.

Blijkbaar hebben bepaalde kringen in Leuven veel geleerd van de kritiek van CDS, Kring voor Internationale betrekkingen, KVHV, VUJO en Europa-kring vorig jaar op de financiële controlecommissie en de organisaties erbij aangesloten. Toen stelden zij (Veto, jg. 11, nr. 25, p. 4) dat het niet opping dat "mantelorganisaties" konden bestaan: "nu hebben bijvoorbeeld MLB en AIB hetzelfde contactadres."

Bert Broens

Kringen over Zuid-Afrika

POLITIKA — De laatste weken werd in het Koördinatiecomité (Koko) van Politika nogal wat aandacht besteed aan de recente ontwikkelingen in Zuid-Afrika en de Anti-Apartheidbeweging in het studentenmilieu. Deze discussie werd in het laatste Koko afgerond met een goedkeuring van de motie waarbij Politika zich achter de petitie van het Anti-Apartheidcomité schaaft.

Advies

Een aantal mensen uit de fakulteit Sociale Wetenschappen, die zich buiten kringverband hadden ingezet voor bovengenoemd comité, richtten de vraag naar het Koko om de petitie ook als kring te steunen. Deze vraag werd bestudeerd in de werkgroep sociaal en meteen gekoppeld aan een oud zeer binnen Politika: de manier van de ledenraadpleging. In het verleden is immers al vaak gebleken dat Al-

gemene Vergaderingen weinig opkomst kennen.

Werkgroep sociaal kwam echter voorlopig niet uit deze kwestie en adviseerde het Koko het volgende: gezien het grote aantal Pol & Sokkers dat de petitie heeft ondertekend, is het Koko gemachtigd in naam van de kring Politika de petitietekst integraal te steunen. Het Koko bekrachtigde nadien dit advies bij meerderheid.

Er dienen hierbij twee opmerkingen gemaakt. Ten eerste had de werkgroep sociaal nogal wat moeilijkheden met artikel 5 van de petitie, betreffende het ter beschikking stellen van lokalen aan fascistische en racistische verenigingen. Er wordt hierop nog teruggekomen wanneer deze werkgroep zich zal buigen over de subsidiëring van de verenigingen. Het Koko besliste echter de volledige tekst te aanvaarden omdat ook de Pol & Sokkers dit elk voor zich hadden gedaan en de

raadpleging niet door de kring zelf was gebeurd.

Ten tweede stelde de kring dat deze werkwijze eenmalig was en in geen enkel geval een precedent kon schapen om later nog raadplegingen, uitgevoerd op privaat initiatief, als basis van kringbeslissingen te nemen. Er zal dringend werk worden gemaakt van eigen vormen van raadpleging, hetzij door vervanging, hetzij door verbetering van de Algemene Vergadering.

Alternatief

Wat zal er nu concreet gebeuren? Naast het publiekelijk bekend maken van deze beslissing via Veto en lezersbrieven in de voornaamste Vlaamse kranten, steunt Politika het initiatief van de fakultaire routewag op 10 december. Hiervoor zal ook steun gevraagd worden in de academische zuil. Gedacht wordt aan het schorsen van de lessen en het inlassen van alternatieve lessen.

Wilfried Jammaers

KVHV-debat over kollaboratie en repressie

Amnestie voor wie

De geest van Maurice De Wilde waait weer door het land en als bij toverslag voelen tijdschriften zich geroepen om serie te publiceren, verenigingen om avonden in te richten. Wie nog eens wil gaan 'bewijzen' dat De Wilde aanpak van de geschiedenis eigenlijk niet kan, dient dus ernstig rekening te houden met het feit dat die man erin slaagt onderwerpen maatschappelijk bespreekbaar te maken die al jarenlang in de meest passievolle en gepolariseerde taboe-sfeer ingegraven liggen. Als dat de enige verdienste zou zijn van die moderne Robin Hood, dan is het alleszins een grote.

Maar het is niet zijn enige verdienste en wie wilde vaststellen dat de 'fouten' die de eeuwige muggenziften De Wilde verwijten op historisch-metodologisch vlak, inherent zijn aan de discussie die hij op gang brengt, kon zijn gading vinden op de KVHV-avond over kollaboratie en repressie, woensdag 27 november in een herbouwd MSI. KVHV had een evenwichtig panel op de been gebracht: professor Lode Wils, historicus KUL; dokter Eric Defoort,

historikus BRT; VU-senator Oswald Van Ooteghem, gewezen Oostfrontstrijder (in vervanging van een zieke Arthur De Bruyne); en als moderator nog een historicus, Marc Reynebeau, journalist van Knack.

Wat bewezen moest worden, werd bewezen: dat zo'n discussie, alle goede bedoelingen ten spijt, altijd weer dreigen te verzuipen in een kakafonie van emoties. Dat werd vooral Lode Wils op zijn brood gehangen, ten onrechte volgens mij.

Emoties en feiten

Wils bracht namelijk twee uiterst belangrijke stellingen te berde, op die hem eigen heftige toon. Nu wil die toon wel eens bedriegen: in een lesaustatie is hij bijzonder frustrerend, omdat de feitelijke machtsstructuur van de verhouding prof-student een heftige woordenwisseling per definitie uitsluit; in een debat is hij echter heerlijk. De emotionaliteit van Wils is namelijk zelden patetisch, zij blijft altijd rationeel en feitelijk onderbouwd. Je mag dan ook met hem van mening verschillen, je kan niet anders dan respect voor zijn mening krijgen.

Zo ook tijdens dit debat. Wils bracht twee elementen in: het woord *amnestie* is een zo geladen begrip dat je degenen die het woord hanteren eigenlijk ervan zou verdenken dit slechts om propagandistische redenen

te doen; het woord zelf heeft immers een gevoelsmatige bijbetekenis van *eerherstel voor oorlogsmisdadigers* en shokkeert daardoor zoveel mensen dat het een open discussie, waarbij de beide partijen begrip opbrengen voor mekaar standpunt, volkomen blokkeert. Daarbij komt, en dat was zijn tweede stelling, dat 99% van het op-ruimen van de sociale en humanitaire uitwassen van de repressie al gebeurd is, en de discussie dus eigenlijk tadelijk marginaal wordt.

Op beide punten kreeg hij geen duidelijk verweer. Senator Van Ooteghem hield een moreel geladen pleidooi voor een wereld zonder oorlog of haat, maar toen hij moest uitleggen welke de verschrikkelijke gevolgen waren van die repressie die vandaag nog doorwerken, viel hij volkomen door de mand: zijn drie voorbeelden kwamen allemaal uit de militaire sfeer en waren te herleiden — zo stelde Eric Defoort — tot het soort pesterijen waar ook linkse militanten en homofielen mee af te rekenen krijgen als ze in het leger komen. Van Ooteghem maakte er dan een politieke tribune van en bracht dingen te berde die met de zaak niets te maken hadden (het geval van Overstraeten in de Waalse Raad) — hierin driftig bijgesprongen door een andere VU-senator, Luyten, vanuit de zaal (die een uiteenzetting begon over het gebrek aan beginselvastheid van Wilfried Martens).

Het was dan Eric Defoort die het debat op een hoger plan wilde tillen door het probleem te situeren tegen de achtergrond van het verschijnen *macht*. Maar zijn interventies misten kracht en werden vlot gekonterd door Lode Wils: Defoort wees op een persoonlijke brief van kardinaal Van Roey waarin deze zijn lankmoedigheid tijdens de repressie met een machtsargument goedpraagde; maar Wils pakte uit met de Vastenbrief van die kardinaal in '45, waarin deze wel publiek stelling had genomen tegen de excessen. Defoort haalde de toename van ekeskutes aan in de periode dat de passies al aan het wegebben waren, en Wils daagde de zaal uit om hem tussen de terechtgestelden onder wie de CVP-minister Paul Struyve (in '47) één politiek slachtoffer te citeren, iemand "die geen bloed aan zijn handen had".

Uiteraard kreeg Wils toen opnieuw het verwijt emotioneel te zijn, en dat was hij ook, maar met reden: het is toch volstrekt belachelijk te eisen dat er over de *Endlösung* of de beuspraktijken van Breendonk zonder emoties gesproken wordt. Dat is de kilheid vragen van de historicus die zijn menselijkheid — en daarmee zijn historische inlevingsvermogen — volkomen ondermijnt.

Wat wel mag gevraagd worden van een historicus, is dat hij zich door emotionaliteit niet laat overspoelen, dat hij dooreen de emoties de historische feiten en de grote lijnen van de historische ontwikkeling blijft zien. Precies dat ontbreekt meestal bij de 'historische getuigen': het zijn mensen die zelf op het toneel van de geschiedenis hebben gestaan, dat intens doorleefd hebben, en achteraf binnen die subjectieve ervaring zijn blijven steken. Zodat je bij ieder debat over de oorlog wel een Oostfrontstrijder ziet opstaan die komt uitleggen hoe kor-

rupt Van Zeeland en hoe laf Pierlot en Spaak wel waren.

Wat Wils echter doet, is die mensen met feiten konfronteren, feiten die ze niet graag zien of horen: de blinde afsluuit die het nazisme verwerkt had bij de overgrote meerderheid van de bevolking bijvoorbeeld, en de relatieve mildheid en zekerheid die de 'religieuze justitie' — alle omstandigheden in acht genomen — nog wisten te bieden op een moment dat die overgrote meerderheid om bloedwraak en standrecht schreeuwde.

Het grote gelijk

Wat Wils dan weer te weinig doet, is dat gebeuren kaderen in een grote geheel: het tema van de *macht* bijvoorbeeld, aangedragen door Defoort en eigenlijk niet uit de verf gekomen.

Het zou een interessant tema zijn voor een ander debat, dit tema van *macht* en hoe die zich manifesteert in concrete historische situaties. Maar het gevaar is reutel dat het gesprek dan noch overlozer zou worden en daaraan is echt geen behoefte.

Alhoewel. Debatten als deze lossen natuurlijk niets op en wie met vooroordelen kwam, gaat met vooroordelen naar huis. Op zich is dat niet eens zo erg: niet het *gelijk* telt in dergelijke kwesties, maar het *gesprek*. Zolang we in een samenleving leven waarin over dergelijke thema's kan gedebateerd worden zonder dat de deelnemers mekaar te lijf gaan, zitten we snor. Er bestaat dan een kans dat wij — om Lode Wils nog maar eens te parafrazeren — "mekaar zullen proberen te verstaan". En dat is positief. Positiever dan het vage pacifisme en humanisme dat een Van Ooteghem tot het zijne maakte en dat uiteindelijk op zand is gebouwd.

Eddy Daniels

RAAK

Onrust op een peda

De studentenwoning Arenberg, in de omgang *beter gekend als cité*, is één van de rustigste peda's van Leuven. Te rustig volgens bepaalde personen. Vorige week kregen we een brochure te pakken van RAAK, het Revolutionair Anoniem Aktiekomitee. Deze stiekemers hebben in een — overigens esthetisch verzorgde — brochure een aantal bedenkingen geformuleerd over het leven op cité. Een situatieschets.

De studentenwoning Arenberg bestaat uit twaalf 'blokken' verspreid rond Alma 3, met daarenboven nog een recreatie-centrum beter bekend als RC, dat een bar en enkele zaaltjes bevat. Iedere blok beslaat vijf lagen met elk elf kamers, een keuken, w.c.'s en douches. Deze blokken werden daar twintig jaar geleden neergezet, volgens RAAK: "...in de gouden jaren van het Modernisme."

En hier zijn wij bij RAAK beland. In de inleiding van hun eerste teken van leven verduidelijken de stiekemers van RAAK hun bekommernissen: *RAAK is ontstaan vanuit de diepe ontoegevoelendheid dat er, na enkele jaren verblijf op cité, nog nooit iets is gebeurd. Erger nog, dat er nog nooit ook maar één probleem, van praktische of ideologische aard, op een bevredigende manier opgelost werd.* De reden voor hun anonimiteit ligt volgens hen in het feit dat officiële acties toch geen weerklink vinden. *Deze malaise in de cité-werking is echter niet enkel te wijten aan de laksheid van de directie, maar vooral aan het niet-geëngageerd zijn van het overgrote deel van de studenten zelf.* Waar hebben we dit nog gehoord?

In hun eerste puntje van hun brochure wordt de infrastructuur onder de loupe genomen. De kamers schijnen een lullig wekkerplanke in dit leerslamp te bevatten, de keukens schijnen een dampkap te mankeren, het wc-papier is er goed schurend en alle struiken worden voorbeeldig weggenomen. Er is, nog steeds volgens RAAK, op het ogenblik een duistere regeling van kracht in verband met de cité-bar. Deze bar wordt op het ogenblik uitgebaat door VTK, maar in het kontrakt daarvan staat dat VTK absoluut niet met die bar geassocieerd

worden. Deze bar verandert bovendien elke woensdag van naam, want dan wordt het een WINA-bar. Dit is volgens RAAK een onhoudbare situatie, vooral wegens de financiële (stinkende) kanten van de zaak, hetgeen door VTK sterk betwist wordt.

Privileges

De reden van het gebrek aan gemeenschapsleven ligt volgens RAAK onder andere bij de aanwezigheid van enkele geprivilegeerde groepen op cité, waaronder UP, VTK, WINA, aardrijkskunde, en in mindere mate de waasland-gangen.

Waar wringt nu het schoentje? Deze groepen kunnen, los van het sociaal baroma dat gehanteerd wordt aan deze universiteit voor het toekennen van kamers, hun eigen gang opvullen. Dit contrasteert sterk met de individuele personen die wel hun aanvragen mogen bundelen, maar die nooit volledig hun zin mogen doen.

Bovendien wordt deze groepen vereten anderen hun ideologie op te dringen, UP (jawel, de universitaire parochie) wordt dan bovendien vereten zich sociaal te gedragen. Het is onduidelijk wat de ideologie is van een kring eigenlijk is. Is het bovendien niet zo dat juist die "geëngageerde" gangen nog een beetje sfeer brengen op cité, terwijl enkelen liever zouden hebben dat die drukmakers beter niet op cité zouden zitten?

Geld

Ieder jaar rond de maand juni krijgen de personen wiens aanvraag voor een kamer positief beoordeeld werd een briefje in de bus met daarbij de vraag om 2000 fr. te betalen voor onder andere het "socio-kultureel budget".

Een deel van dat bedrag is het socio-kultureel budget, zo'n 130000 fr. Dit bedrag mag door de studenten zelf verdeeld worden. Daarvoor bestaat er een stuurgroep. De leden ervan (studenten van Cité) worden zogezegd gekozen op de algemene vergadering in het begin van elk jaar, maar in praktijk worden alle geïnteresseerden lid van de stuurgroep.

Het totale budget werd in het verleden besteed aan het fotolabo, de strip-bib, de verfraaiing van de bar, de aankoop van een piano. Maar er is ook nog RAAK: *RAAK is er van overtuigd dat minstens de helft van die budgetten nooit gespendeerd werden.* Bovendien heeft RAAK ook enkele opmerkingen over de stuurgroep die

eerder een actiegroep zou moeten zijn. RAAK heeft zelfs concrete voorstellen in verband met het besteden van het budget: meer geld voor de stripbib, videofilms in de bar en een groot citéfest naar aanleiding van het twintigjarige bestaan van cité.

In een naschrift komt RAAK nogmaals terug op haar anonimiteit. Nochtans hebben zij iemand van de stuurgroep aangeduid om opmerkingen over hun brochure door te spelen. Als laatste puntje hoopt RAAK dat door hun brochure iets in gang zal gebracht worden, zodat RAAK zichzelf zou kunnen ontbinden. In het andere geval kunnen acties verwacht worden, een bomaanslag tegen de ALMA bijvoorbeeld?

Bedenkingen

De anonimiteit die RAAK wenst te behouden kan natuurlijk een negatief effect hebben. Wat kunnen de motieven zijn om anoniem te blijven, hebben de initiatiefnemers soms schrik of is RAAK een éénmansproject?

Alle kritiek die in hun brochure staat is niet allemaal even terecht. Het stinkende potje van de bar stinkt helemaal niet, de boekhouding van de bar die door VTK wordt gedaan, wordt jaarlijks bezorgd aan de directie van de studentenwoning Arenberg. Het is bovendien zo dat alle mensen met ideeën voor de verfraaiing van de animatie in de bar gerust hun hart mogen uitspreken bij de verantwoordelijken van VTK.

Er wordt een beetje onterecht kritiek geleverd op de 'geprivilegeerde' groepen. Het is zo dat deze gangen inderdaad niet moeten voldoen aan het sociaal baroma dat voor de anderen gehanteerd worden, maar deze groepen hebben hun wezenlijke inbreng in het leven op cité. De enige dag in de week dat de bar vrij tot zeer druk bezet is, is woensdagavond, de avond dat de bar door WINA opgehouden wordt.

Een terecht opmerking werd dan wel geplaatst in verband met het socio-kultureel budget. Een controle van de boekhouding door de stuurgroep, of door een andere groep van mensen zou geen slecht idee zijn om eens orde op zaken te stellen in verband met de geruchten dat het budget nooit volledig gebruikt werd.

Als laatste opmerking kan wel gesteld worden dat RAAK met hun brochure de knuppel in het hoenderhok geworpen heeft. Een van de eerste gevolgen wordt hier ergens in de buurt beschreven in een ander artikel. Al zijn de resultaten niet zo goed voor bepaalde groepen, er is tenminste al iets gebeurd op het cité, en zodus kan RAAK tevreden zijn.

Bruno Peeters

Rake gevolgen

VTK, WINA en UP op straat?

In een ander artikel hier ergens in de buurt wordt een initiatief van RAAK nader besproken. De gevolgen van dit revolutionair anoniem aktiekomitee zijn al duidelijk zichtbaar. Op een vergadering van de stuurgroep, woensdag 27 november, werden al enkele 'rake' besluiten getroffen, de stuurgroep is blijkbaar op de tenen getrapt.

Eerst moet wel gezegd worden dat deze stuurgroep van cité, die alleen uit studenten bestaat, alleen maar adviezen geeft aan de directie van de studentenwoning Arenberg. In de brochure van RAAK werden enkele geprivilegeerde groepen aangeklaagd, dit wegens het niet voldoen van het sociaal baroma, en ook wegens het opdringen van hun ideologie. Konkreet zijn deze groepen het VTK-, WINA-, en MERKATOR-presidium en een groep van de universitaire parochie.

Eenzijds was de stuurgroep blijkbaar misnoegd door de brochure van RAAK waarin hen verwtoren werd een laks bestuur te zijn, zonder veel zin voor initiatieven. Anderzijds was er een aanvraag van prof. Van Gerven van het sportok op een sportploeg van de KUL naar analogie van de presidia die al op cité zitten, ook tesamen in één gang te huisvesten. Voor de stuurgroep druiste dit in tegen alle principes van het sociaal baroma. Het zou betekenen dat er minder kamers ter beschikking zouden staan van de doelgroep.

De aanvraag van prof. Van Gerven

werd dus negatief beoordeeld, en dan werd ineens de vraag gesteld of de huidige geprivilegeerde groepen eigenlijk wel thuishoren op cité. Als besluit van de discussie bleek dan dat de directie van de studentenwoning verzocht werd om deze groepen niet meer toe te laten. Een redelijk ingrijpende motie voorwaar.

Normaal gezien zijn er tegenwoordig van WINA en VTK aanwezig op de vergaderingen van de stuurgroep. Maar door de bedrijvendheden rond de 24 uren waren deze mensen verhinderd. Je ziet maar wat er zo allemaal kan gebeuren achter je rug.

Deze geprivilegeerde groepen zijn al lang tegenwoordig op cité. Vroeger huurde VTK een huis in de Parkstraat in het centrum van Leuven, en later ook nog ergens op de Naamsesteenweg. Dertien jaar geleden zijn ze verhuisd naar Cité. Een flink aantal jaren is WINA dan gevolgd. Als laatste heeft MERKATOR vanaf dit jaar ook een eigen gang.

Het is niet waarschijnlijk dat deze groepen plots zullen verwijderd worden van cité, daarvoor worden ze te sterk gesteund door bepaalde universitaire middelen, denk in dit verband maar aan de universitaire parochie. Het is immers een vorm van steun vanwege de universiteit aan deze groepen door ze te huisvesten op cité.

Als voorlopig besluit kan men stellen dat de soep nooit zo heet gezeten wordt als z' opgediend is. Over deze zaak zal waarschijnlijk nog een hele tijd gediscussieerd worden, de verdere resultaten zullen nog in dit blad besproken worden.

Bruno Peeters

University Action, een wellicht wat onbekende vereniging, wil een groep vormen waar "studenten van verschillende kerkelijke achtergronden elkaar ontmoeten op basis van hun gemeenschappelijke toewijding aan Jezus als Heer van hun leven". Ongetwijfeld een vreemde eend in de bijt onder de studentenverenigingen, en het is frappant zoets te moeten stellen aan de KU Leuven. Naar eigen zeggen hebben zij trouwens moeit studenten te bereiken met hun boodschap. De enige vaste activiteit, het ganse jaar door, zijn de bijbelstudies. Daarnaast een aantal bijzondere avonden in de Quod, hun ontmoetingscentrum in de Vlamingenstraat, het toneel van een rits, blinkbaar vormende, activiteiten, gaande van video- en filmvertoningen naar Sinterklaas-avonden in een "ludiek en gastronomisch perspectief" over een thema-avond met als titel: "Drugs. Waarom niet? Een christelijke visie op drugs en drugbestrijding" op dinsdagavond 26 november. Met een wazige blik richt to nowhere trok Veto naar de Quod om er wat op te snuiven.

High? Why (not)?

Een avond over drugs

Konkreet bleek het te gaan om een avond in samenwerking met het Evangelisch centrum voor verslaafden "De Hoop" uit Dordrecht bij Rotterdam. Een vreemde keuze maar niet als men denkt aan de kristelijke inspiratie van University Action. In Vlaanderen bestaat er geen kristelijk geïnspireerd opvangcentrum voor verslaafden, ook al wordt er nu in Peer eentje opgestart. Daarom dus maar naar Nederland. Het was de bedoeling om aan de hand van dia's, wat uitleg, een gesprek en een getuigenis van Izaura, een eks-verslaafde, die de presenter van de avond Izourka bleef noemen, duidelijk te maken hoe men verslaafden vanuit een kristelijke inspiratie helpt. Het centrum krijgt trouwens weinig subsidies maar startte en leeft van de financiële hulp van protestantse kerken.

Centraal in de dia's en de uitleg van Dicky Van de Langemen, Leo en Izaura Bondt is het begrip "keuze", ook het onderwerp van de eerste diaserie "Verslaving, een keuze". Een kind kiest al heel vroeg, wanneer het bepaalt welk stuk speelgoed het wil bijvoorbeeld. Opvoeding is voor een stuk leren kiezen. Qok verslaving aan roken, alcohol of drugs begint met een keuze. Krijg je de eerste sigaret

aanbeholden kan je weigeren, je kan ook toegeven. Alcohol en tabak zijn maatschappelijk min of meer getoleerde. Drugs niet, voor een stuk omwille van de criminele toestanden waarin verslaafden zich begeven om aan geld te geraken. Voor 80% van de verslaafden aan hard drugs (heroïne, cocaïne, LSD...) begon alles met soft drugs (hasj, marihuana), die je makkelijk kan krijgen. De kick is het grootste gevaar voor verslaafden. De geestelijke ervaring is voor velen zo goed dat ze een steeds sterkere ervaring willen.

De stap naar zwaar spul is rap gezet, maar dan beginnen de problemen pas goed. Heroïne bijvoorbeeld kost voor een normale verslaafde, die 0,5 gr per dag gebruikt, enkele duizenden franks voor 1 gram. Aan veel geld geraken is voor verslaafden uit alle milieus een zeer grote druk die de drempel naar misdaad, afpersing, aanranding, prostitutie... gevoelig verlaagt. Ook dat is een gevolg van de keuze die men eens nam naast het eenzaame, ongezonde en niet geaccepteerde leven van een verslaafde. In deze (ook morele) krisisperiode van gebroken gezinnen, een tekort aan werk en een gebrek aan liefde is de leeftijdsgrens steeds lager. De jongste verslaafde aan hard drugs die "De Hoop" binnenkreeg in zijn 10-jarig bestaan, was 13, gemiddeld zijn de gasten 20. Voor de zowat 4000 zwaar verslaafden in Nederland hebben politici en hulpverleners de hoop eigenlijk al zowat opgegeven een fundamentele oplossing te kunnen vinden. Vandaar dus dat gratis behandeling van soft drugs of ter vervanging daarvan Methadon, dat minder gewenningsverschijnselen heeft, voorgesteld werd. Voor "De Hoop" is dat echter geen oplossing. Zij denken dat politici alleen van de criminele nevenverschijnselen van drugs willen afgeraken om de maatschappij een wat kleiner uitzicht te geven. Het zal enkel de misdaad terugshoeven maar tegelijk de drempel naar hard drugs verlagen en het probleem dus enkel vergroten. Aanvaarden van het drugprobleem als sociaal fenomeen is zeker geen oplossing.

Terapie

Een verslaafde kan ook kiezen voor een oplossing, wil hij er vanaf geraken. Hij of zij kan geholpen worden in een opvangcentrum, zoals De Hoop. Langs sociale werksters om, de politie, affiches of stickers komen verslaafden aan het adres van het centrum en nemen contact op. De enige voorwaarde is dat de verslaafde sterk gemotiveerd is, en niet onder invloed is wanneer hij zich inschrijft. De religieuze achtergrond is geen voorwaarde en men wil ook geen kristelijke boodschap opdringen. Ook gelofte is in De Hoop een vrijwillige keuze. De therapie bestaat uit drie fasen, van afkicken tot "terugkeren" naar de maatschappij. In het krissicentrum is het doel de detoxificatie, of het afkicken. Na een grondig medisch onderzoek maken zowat alle verslaafden een cold turkey door, een volledig afkicken, slechts zeer uitzonderlijk ondersteund door geneesmiddelen. De verhalen daarover zijn voor de mensen van De Hoop té extreem. De meeste verslaafden hebben immers al een cold turkey doorgemaakt op straat. Van belang is dat men na de lichamelijke geleidelijke ontwenning niet aan een vertrouwensrelatie met de verslaafde, die gewoonlijk elk vertrouwen in mensen verloren heeft. Na een 3 à 4 maanden krissicentrum is het tijd om terug de geestelijke leegte op te vullen en het leven terug te geven. Iedere "patiënt" krijgt in elke fase een

persoonlijke begeleider.

8 à 10 maanden therapieboerderij moeten dienen als overgang naar een genormaliseerd maatschappelijk leven. Intensieve gesprekken, een vaste daginopleiding, groepscontacten, beroepsopleiding in tuinbouw en veeteelt, grafiek, huishoudelijk werk is mogelijk. Ook hier is het evangelisch karakter volledig vrij: men kan deelnemen aan de zogenaamde dagafsluiting, een bezinningsmoment rond de bijbel.

Eks-verslaafden die willen, kunnen nu reeds een betrekking krijgen buiten het centrum tenminste als er daarvoor al voldoende basis is. Het woonproject tenslotte is een doorgangshuis waar de gast, naast individueel contact met de begeleider en groepswerking, de kans heeft zich zelfstandig te ontplooiën. Iedere gast heeft of een job, of hij/zij studeert of loopt stage. Vanaf nu kan ieder het project verlaten en met hulp van het centrum een job zoeken en een woning. Nazorg blijft de boodschap.

Resultaten

Van diegenen die het hele project hebben doorgemaakt, is niemand te herbegeven. Dat gebeurt wel met diegenen die weglopen of vrijwillig afhaken. In een bepaald geval is een 17-jarige jongen, die weggelopen was, zelfs overleden aan een overdosering. Het bepalen van resultaten hangt echter af van wat men verstaat onder "vrij" van drugs. Voor "De Hoop" is dat vrij van alcohol, tabak, drugs, ook van een onderhoudsdosis. Het hogere resultaat van De Hoop (30% "geslaagden" tegenover 1 à 10% elders in Nederland en 3% in België) meent men te moeten danken aan een zeer individuele begeleiding en een langzame overgang naar zelfstandigheid.

Het evangelisch karakter

Al bij al een boeiende avond, waar afwezigen opnieuw ongelijk hadden maar het evangelisch karakter stoorde me wel. Men benadrukte wel voortdurend dat de kristelijke boodschap ook een keuze was en dat men enkel vertrekt van het gegeven dat verslaafden gekonfronteerd worden met kristelijk geïnspireerde begeleiders. So far so well, maar het getuigenis van Izaura (cfr. infra) zette me toch aan het denken. Naar eigen zeggen was ze vroeger ook van huis uit helemaal niet gelovig of kerkelijk. Na een aantal jaren "De Hoop" praat ze streng gereformeerd en orthodox bijbelvast. In de bewering dat drugverslaafden de geestelijke leegte na afkicken willen opvullen, met geloof of elders met yoga, meditatie, Bhagwan schuilt wel enige waarheid. Ondanks een blijbaak succesvolle behandeling en een lovend initiatief deden de woorden van Izaura ("door God genezen, en dat weet ik") me onwillekeurig denken aan de waarschuwing voor een bevooropen protestantisme in *Stenen* voor een *ransul van Maarten 1 Hart* dat ik net een dag tevoren had uitgelezen. Bert Broens

Wie meer wil weten over De Hoop of over andere opvangcentra voor drugverslaafden voor tesis of zo: De Hoop, Spuiweg 77, 3311 GT Dordrecht. De Hoop heeft ook eveneens veel contacten met andere centra, ook in Vlaanderen, bijvoorbeeld "De kiem-lat" Drugvrije therapeutische gemeenschap, Moortselestraat 76-78, 9259 Oosterzele-Moortsele. 091/627854 of 629171.

In één van de volgende Veto's verschijnt een bespreking van het boek *Drugs* van Guido Stroobants (uitgeverij EPO).

De Europese literatuur na 68

De kronkels der letteren (2)

In zijn eerste lezing, de literatuur in Europa na 1945, bracht prof. M. Janssens de belangrijkste ontwikkelingslijnen van de na-oorlogse literatuur in kaart. Een aantal van die lijnen wijzen reeds vooruit naar de wending die de schone letteren zullen nemen na 1968. Opnieuw benadrukt prof. Janssens in zijn lezing op 28 november jl. de nauwe band tussen maatschappelijke en literaire processen. Literatuur is een maatschappijgevoelige seismograaf.

Gekonfronteerd met de verschrikking van de concentratiekampen en de atoomwoestijn van Hiroshima stelden vele auteurs zich de vraag of literatuur nog zin had. Eenzelfde vraag naar de maatschappelijke relevantie van fiktionale teksten dringt zich op aan de nieuwe generatie schrijvers in 1968. Het is de schrijversgeneratie die volwassens is geworden in het ambigue klimaat van de jaren zestig, de periode van de Koude Oorlog, maar ook de "Golden Sixties". Kunstenaars reageren tegen de sterk verborgelijke consumptiesamenleving, maar beseffen tegelijkertijd dat zij hun experimenten alleen maar kunnen voltrekken omdat die *affluent society* hen dat toelaat.

De hermetische literatuur bestaat bij de gratie van het economisch vooruitgangsoptimisme: alles kan en alles mag. Dat optimisme krijgt een zwaar opdoffer naar het einde van het decennium: de Cuba-krisis, de Vietnam-protesten, Zuid-Amerika en Zuid-Afrika komen in het nieuws, de eerste resultaten van het onderzoek van de Klub van Rome worden bekend: onze energiebronnen raken uitgeput.

Meer dan ooit dringt de werkelijkheid zich op. Vele schrijvers ervaren scherp hun maatschappelijke vervreemding en vanaf '65 gaan ze zich agressiever en kombattiever opstellen: zij worden de gewetens van hun natie. De schrijvers verlaten hun werkkamer voor het podium. Het woord van de dichter wordt mondgemeen: de meezinnigheid van de experimentele tekst wordt ingeruild tegen de twijfelzekerheid van de slogan. Dichters reageren tegen de Vietnamoorlog, de censuur, het racisme, de apartheid, de pollutie... Op die manier vangt de literatuur de schok van '68 op.

Schrijven of schieten

Literatuur is niet langer een vrijblijvend spel, maar wordt bedreven op de barricaden. Literatuur is een middel tot bewustwording. Woorden worden daden. Heinrich Böll spreekt in naam van velen als hij zichzelf een "ongehoorzaam burger" noemt. De geëngageerde literatuur die geschreven wordt is minder experimenteel en meer toegankelijk. De auteur verzaakt aan zijn subjectief individualisme: het schrijverskollektief ontstaat. Deze maatschappijkritische literatuur wordt geconsacreerd met een aantal Nobelprijzen: Solzjenitsyn (1970) en Pablo Neruda (1971).

In de roman maakt de documentaire en de reportage veel ophef. Wallraffs *Ik (Ali)* is een late bloeier in dit genre. In Amerika krijgen we de *New Journalism*-literatuur. De 'fiction' wordt vervangen door 'faction': de schrijver meet zich met de journalist. Truman Capote schrijft met zijn *In Cold Blood* het meesterwerk in dit genre. Ook in de Nederlandse literatuur doet de documentaire zijn intrede. Schrijvers volgen de actualiteit op de voet en hebben aandacht voor sociale problemen. Harry Mulisch schrijft zijn *Bericht aan de Rattenkoning* naar aanleiding van de rellen bij het huwelijk van prinses Beatrix. Paul Koeck schrijft over bejaarden, gehandicapten en milieuvervuiling. Sommige schrijvers duiken terug in de geschiedenis: Boon schrijft *Het jaar 1901* en *Pieter Daens*. De persoonlijke geschiedenis wordt gesitueerd tegen de historisch-maatschappelijke ontwikkelingen. In Duitsland in het werk van H. Böll, G. Grass en W. Kempovski, in Vlaanderen in het werk van W. van den Broeck, M. van Paemel, P. de Wispelaere, e.v.a. Met de belangstelling voor de geschiedenis en de reportage doet het verhaal opnieuw zijn intrede. De naam van de roos en de Zuid-Amerikaanse literatuur zijn hiervan een voorbeeld.

De literatuur staat in het teken van de contestatie en het schandaal. Schrijvers willen en krijgen hun proces. J. Geeraerts met zijn *Congoroman Black Venus*, Hugo Claus met zijn controversele toneelstuk *Mascheronen* en Gerard Reve met zijn religieuze obsessie in *Leaves to U*.

Dezelfde fenomenen treffen we aan in het theater. Na het succes van S. Beckett in het begin jaren '60 beleeft het geëngageerde toneel een renouveau. Het theaterkollektief ontstaat (INS). Straatteater en vormingsteater zijn in. P. Handke en P. Weise schrijven dokumenteater, in Vlaanderen schrijft van den Broeck

zijn geëngageerde stukken.

Ook de geesteswetenschappen staan in het teken van een meer praktijkgerichte benadering van allerlei fenomenen. In de literatuurstudie komen distributie- en receptieonderzoek centraal te staan.

De zachte generatie

De economische crisis maakt een einde aan de utopie van een nieuwe samenleving. De "nobeke widden" houden er een kater aan over. De maatschappij van de jaren '70 wordt gekenmerkt door een verrechtiging en een conservatieve reflex. De kombattieve generatie van '68 wordt afgevoerd door een *soft generation* van jongeren voor wie het maatschappelijk engagement een achterhaalde levenshouding is. Deel valt tot grote veranderingen heeft plaats gemaakt voor de aandacht voor het kleine. *Small is beautiful*. Het sentiment krijgt opnieuw een kans, al wordt het dan ook vaak door humor of ironie gerelativeerd. Het "wij-gevoel" heeft plaatsgemaakt voor een cultus van de innerlijkheid. Het eigen ik en zijn emoties zijn een vluchtheuvel in de anonieme samenleving. De toekomst zonder uitzicht is een voedingsbodem voor een neo-romantisch cultuurpessimisme, dat soms verval in narcistische wensdromerij.

De maatschappelijke literatuur maakt plaats voor gevoelige *escape*-literatuur. Het verlangen naar stilte en verinnerlijking uit zich in vele domeinen. De rage van de Hamilton-posters en het succes van Phil Bosmans' boek *Mensliep ik hou van jou* spreken voor zich. De schutspatroon van de neo-romantiek is de Duitse schrijver Hermann Hesse: de Steppenwolf wordt het symbool van de romantische mens die zijn plaats in de samenleving niet meer vindt. Die onvrede drijft hem vaak naar Oosterse religies. De evolutie van iemand als Bob Dylan is tekenend: "The times they are a'changing" heeft plaatsgemaakt voor een religieuze verinnerlijking.

Op het einde van zijn lezing stelde prof. Janssens zich de vraag of de neo-romantiek geen overwonnen standpunt is en of er zich geen nieuwe verharding aandient, zoals in sommige muziekrichtingen reeds te merken is. Met deze tweedelige lezingencyclus heeft prof. Janssens proberen aan te tonen dat literatuur geen versiersel is, maar daarentegen bijna organisch verbonden is met de maatschappij. Literatuur is een spiegel en soms zelfs een klein motortje voor maatschappelijke processen.

Erwin Jans

TIENSESTR. 82 LEUVEN

cabay

DECEMBER - MAAND VAN DE

filosofie

UITGEBREIDE KEUZE!

"Ik pak een tekst waar hij mij pakt"

Praten met prof. M. Janssens over literatuur

Eenkele weken geleden ontving prof. M. Janssens de Driejaarlijkse Staatsprijs voor essay naar aanleiding van zijn bundel kritische opstellen "De maat van drie". Prof. Janssens doceert naast algemene literatuurwetenschap, Nederlandse en Europese letterkunde aan de KUL. Veto sprak met hem over het leesgedrag van studenten en over de plaats van literatuur in onze samenleving.

Veto: Door de enorme impact van de beeldcultuur op ons dagelijks leven is de leeskultuur onder zware druk komen te staan. Kan men zeggen dat het lezend publiek opnieuw een elitaire minderheid is geworden zoals eeuwen geleden?

M. Janssens: «De toegang tot de literatuur is altijd een soort van elitair bezigheid geweest. Ten eerste denk ik niet dat er minder gelezen wordt: de subliteratuur (Konsalik, Harold Robbins, stationsromantjes...) doet het goed op de markt. Ten tweede wordt er heel wat literatuur gekonsumeerd via het scherm. Het is verband houdend met literatuur en dag aan dag, avond aan avond via het scherm over ons wordt gespuid. "Hard labour" moet niet meer lezen, men kan het "zien". Ik geloof anderszins wel dat we het in dit audio-visuele tijdperk kwaad gaan krijgen met het promoten van bepaalde genres, meer bepaald het essay. Het essay heeft het moeilijk omdat het geen commercieel genre is.»

Veto: Vroeger behoorde de vertrouwdheid met de literatuur tot de steunberen van het humanistische onderwijs. De nadruk in het onderwijs is in de loop der jaren steeds meer komen te liggen op het onmiddellijk bruikbare, waarbij literatuuronderwijs in de verdukkende is geraakt. Is literatuur voor u nog steeds essentieel voor de ontwikkeling van de persoonlijkheid?

M. Janssens: «Ik vind dat wel maar ik zou dat niet verabsoluteren. Ik constateer dat studenten van achtien jaar ik achtien was. Ze kennen andere dingen. Ze komen naar de universiteit met een andere culturele bagage en een andere achtergrond dan toen wij begonnen. Ik wil hun kennis niet onderschatten of minimaliseren, maar ik blijf ervan overtuigd dat het contact met de groten uit de wereldliteratuur een grote humanistische en pedagogische waarde heeft. Ik zou bijna kunnen zeggen: zeg me wie je leest, zeg me wat je leest en ik zeg wie je bent.»

Veto: U doceert nu al vele jaren literatuur aan deze universiteit. Hebt u enig zicht op het leesgedrag van uw studenten?

M. Janssens: «Nee, dat is zelden onderzocht geworden. Het zou een interessant onderzoek zijn voor een licentiaatsverhandeling na te gaan welke boeken er staan op het kot van een student economie, geneeskunde,... Wat de studenten van Letteren & Wijsbegeerte betreft: ik heb er weinig zicht op. Ik heb het vermoeden dat zij minder globale teksten lezen. Als zij uit het secundair onderwijs komen kennen zij wel één en ander, maar fragmentair en uit bloemlezingen. Zij kennen dan meestal de moderneren: Mulisch, Oek de Jong, Maarten 't Hart. Maar Couperus kennen zij al niet meer. Multatuli is soms ook al heel ver, om maar te zwijgen van Vondel.»

«Wat lezen aan de universiteit betreft, denk ik dat studenten noch de tijd, noch de zin hebben andere dingen te lezen dan zij moeten lezen. En dat betreurt ik een beetje. Misschien zijn onze programma's wat overladen.»

Veto: Bestaat het gevaar niet dat een te academische benadering van literatuur het leesgenot van de studenten in de weg staat?

M. Janssens: «Ik ben daar niet zo zeker van. Ik denk dat een iets meer technische manier van lezen een dimensie meer geeft aan de tekst.

Anderzijds is het wel mogelijk dat wij sommige studenten eerder afschrikken dan aanmoedigen, omdat wij het "plaisir du texte" verknoeien door een teveel aan technische know-how. Ikzelf tracht in mijn kolleges en in mijn geschriften een middenweg te bewandelen.»

Veto: In uw essays wijst u er herhaaldelijk op dat het lezen van literaire teksten slechts een zeer klein percentage uitmaakt van de vrijetijdsbesteding. Brengt het besef dat u dag in dag uit met een zeer marginale arbeid bezig bent geen frustraties met zich mee?

M. Janssens: «Nee, ik voel me niet gefrustreerd in mijn vak. Ik weet dat ik een klein, beperkt, economisch volkomen verwaarloosbaar domeintje bestrijk. Wij vinden geen zeepoeders uit, wij werken niet aan nieuwe technologische vindingen. Ik denk dat je een soort weldoende ironie moet kultiveren t.o.v. de relativiteit van je vak. Ik ben ervan overtuigd dat het mijne zeer relatief is in het geheel van de universiteit. Maar zoals gezegd: het heeft zijn zin en ik werk er met veel enthousiasme aan verder.»

Schaduwloper

Veto: Er is een eeuwig konflikt tussen schrijvers en critici. Sommige auteurs spreken erg laetdunkend over de kritiek. Iemand als Hugo Claus stelt zonder blozen: "Een leeuw bekommert zich niet om de luizen in zijn pels". Zelf hebt u de kritikus "een schaduwloper" genoemd. Is de kritiek inderdaad een nageboorte of moet men veeleer spreken van een noodzakelijke haat-liefde verhouding tussen schrijver en kritikus?

M. Janssens: «Ik heb daar uitvoerig over geschreven in mijn eerste boek "De schaduwloper", waarin ik het proces van die haat-liefde verhouding ben nagegaan. Sommige schrijvers lusten ons inderdaad rauw. Critici kunnen in tien regels een werk afbreken waaraan schrijvers jaren hebben gewerkt. Sommige auteurs zijn echter ook dankbaar voor wat je over hen schrijft.»

«De kritiek is volgens mij geen nageboorte om het tweede gedeelte van je vraag te beantwoorden. Een kritikus is een schrijver. Daar ben ik van overtuigd. Alleen schrijven wij uit de tweede hand. Maar ik kan me geen literair systeem voorstellen zonder een adequate kritiek. De kritische begeleiding is zo iets als het redactioneel commentaar in een krant of de vrije duiding in een televisie- of radio-nieuwsdienst. Ik vind dat kritiek op die manier functioneert in de democratie der letteren.»

Veto: Het Nederlandse taalgebied is daarbij erg klein: iedereen kent iedereen. Wordt een kritische ingesteldheid zulk een klein wereldje?

M. Janssens: «Inderdaad, in Vlaanderen noemt iedereen mekaar bij de voornaam. En dat is nefast voor de vrije meningsuiting. Je moet een eigen strategie vinden om je onafhankelijkheid te bewaren. Ik heb sommige boeken niet meer gerecenseerd omdat ik de personen die er achter stonden te goed kende. Als je je niet een ascense van de omgang oplegt, dan moet je op de duur als kritikus zwijgen, anders wordt het een vriendendienst en dat is volgens mij een aanfluiting van wat kritiek moet zijn.»

Veto: Na de tweede wereldoorlog hebben talrijke onderzoeksmethodes de revue gepasseerd. U staat daar nogal sceptisch tegenover. In uw essaybundel "Woorden en waarden" schrijft u: "Ik tracht het dogmatisme van een alleen-zaligmakende methode te vermijden. Ik pak een tekst aan daar waar hij mij pakt." Wat betekent dat precies voor u?

M. Janssens: «Ik geloof niet in één alleen-zaligmakende methode. Ik reageer een beetje tegen de al te gemakkelijke verabsolutering van het al te modieuze snuffie, alsof dat de oplossing is voor al onze problemen. Hoe meer ik de geschiedenis van de literatuurstudie bestudeer, hoe voorzichtiger ik wordt tegenover de grote

woorden, de finale oplossingen.»

«Dat neemt niet weg dat wij als academici en als critici de plicht hebben mee te luisteren naar alles wat er op de markt wordt aangeboden. Ik vind ook dat je als kritikus die voor een niet-gespecialiseerd publiek schrijft, niet genoeg kunt weten. Wat in de kritiek tot uiting komt is, misschien klinkt het pretentieus, maar de top van de ijsberg.»

Veto: Naast uw kritieken in "Dietsche Warande en Belfort" schrijft u elke maand een kleine rubriek onder de titel "De overlezer" waarin u aan de hand van anekdotes het literaire bedrijf ironisch onder de loep neemt. Is dat uw manier om te reageren tegen de kleine kanten van uw bezigheid?

M. Janssens: «Het is inderdaad een soort kuur van ironie, om te beginnen van zelfironie, waarmee ik het hele bedrijf wat tracht te relativeren en ironisch te omschrijven. Ik schrijf die stukjes in verloren momenten, zoals op de trein. Ik knoop aan bij anekdotes met de bedoeling een anti-doutum van gezonde ironie tegenover de ernst van de dagelijkse omgang met de literatuur te plaatsen.»

Eilanden van anarchie

Veto: U hebt de moderne, moeilijk leesbare teksten omschreven als "een eiland van anarchie in een door afspraken bedaarde wereld". Is dat voor u de wezenlijke functie van de moderne literatuur?

M. Janssens: «Dat is een functie van de literatuur in haar geheel, meen ik. Zij is ongeveer de enige zone op dit ogenblik waar je nog kunt zeggen wat je wilt. Dat is misschien de functie van de artiest in onze samenleving. De verbale zelfexpressie is misschien die zone in ons gedragspatroon waarin we het meest tot onszelf kunnen komen.»

«Literatuur is daarboven een dimensie van de spelende mens. Die dimensie van wat niet funktionaliseerbaar is, die acht ik wezenlijk. Er is een gebied in ons dat niet te definiëren is in termen van economische rendabiliteit. In dat gebied zie ik de literatuur verder spelen en zie ik de dichters wonderbare dingen doen, zelfs in een tijdperk dat door technokraten wordt geregeerd.»

Veto: Uw voorkeur gaat, naar ik meen, uit naar het werk van schrijvers met een sterk humanistische inslag?

M. Janssens: «Ik ben met dat soort humanistische teksten opgegroeid. In de jaren '60 heb ik dan in onze literatuur het experiment ontdekt en meebeleefd. Ik heb daarover vrij enthousiaste teksten geschreven o.m. over J.L. Borges. Het was een belangrijk moment voor mij als kritikus: het was een stap naar het onderschrijven van een alternatieve manier van schrijven en denken. Maar alles samen genomen zou ik zeggen dat ik toch nog genield ben de groten uit de wereldliteratuur bovenaan te plaatsen. De tijd die ik besteed, berepshalve moet besteden, aan het zoveelste boek uit het post-modernistische alternatieve schrijven, zou ik misschien beter besteden aan het herlezen van vijfbladige Dostojevski of Cervantes. Ons leven is zo beperkt en onze leestijd zo kort dat ik geneigd ben, steeds meer naarmate ik ouder wordt, terug te grijpen naar de grote waarden.»

Veto: Is er een bepaalde kentering waar te nemen in de prozaliteratuur ten voordele van het verhaal de laatste jaren? Ik denk daarbij aan de Zuid-Amerikaanse literatuur, een boek als "De naam van de roos" en een recent iemand van bij ons als Herman Portocarrero.

M. Janssens: «Ongetwijfeld. Het is heel kenmerkend dat de experimentele literatuur als dominant fenomeen overwonnen geworden is door een "retour de la narration". Het verhaal keert terug in alle genres.»

Geen circuskunstenaars

Veto: De literatuur heeft de laatste tijd toenadering gezocht bij andere kunstvormen om aansluiting te vinden bij een ruimer publiek. Hoe staat u tegenover

fenomenen als "nachten van de poëzie", poëzieperformances, e.d.?

M. Janssens: «Ik verwelkom elk fenomeen dat de bekendmaking van goede literatuur kan bevorderen. Alle nachten, alle optredens, alle readings, alle happenings, alle boekenbeurzen zijn welkom. Anderzijds zit je daarmee in de spektakelzone van de literatuur. Ik constateer dat daardoor literatuur meer en meer terecht komt in het circuit van de commercie. Ik ben niet tegen dat soort spektakel, maar het houdt misschien toch mensen af van het lezen. Dichters zijn niet op de eerste plaats circuskunstenaars.»

Veto: Wat betekent deze driejaarlijkse Staatsprijs voor u persoonlijk?

M. Janssens: «Die prijs betekent voor mij persoonlijk een erkenning van officiële aard voor wat ik nu toch al vijftienvintig jaar doe in de sectoren van de literaire kritiek. De vele sympathiebetuigingen die ik de laatste weken heb ontvangen zijn voor mij een enorme stimulans om er met hetzelfde enthousiasme mee verder te gaan.»

Veto: Enkele belangrijke schrijvers in ons taalgebied op dit ogenblik?

Erwin Jans

Izaura De herwonnen hoop

Na afloop hadden we een gesprek met Izaura, een eks-verslaafde, geholpen door de Stichting De Hoop. Zij is opgegroeid in een groepje vrienden, die haar op zeker moment soft-drugsigaretten aanboden. Om niet alleen te komen staan, heeft ze die aanvaard. Nooit leerden haar ouders haar te kiezen wat goed was. Op 12 jaar wordt ze in een diskoteek waar drugs verhandeld werden verliefd op een drugsverslaafde die een tijd later aan een overdosis zal overlijden. Weer nam ze drugs, nu hasj wat ze deed om erbij te horen. Bij zijn dood vervielen al haar toekomstplannen.

In de gevangenis, waar ze sindsdien regelmatig terecht kwam, bleef ze heroïne doorgebruiken. Spoedig kwam ze in de vicieuze cirkel terecht van misdaad, prostitutie om aan geld te geraken. Nu zegt ze daarover dat het ergens tweemaal niets is "je lichaam te verkopen om het vol te spuiten met gif". Ook al komt ze uit een niet-kristelijk gezin, toch besefte ze dat God haar van de drugs en alle nevensverschijnselen heeft afgeholpen. Na haar lichamelijke ontwenning zag ze ook in dat ze heel veel mensen kwaad had gedaan door op hen te schelden als ze onder invloed was, door hen te bestelen...

Ze kwam terecht in De Hoop, nadat ze door de politie was opgepakt voor diefstal en voor de keuze werd gesteld door justitie: "Wij willen je helpen; je kan kiezen tussen de gevangenis of het centrum." Nu is ze 20 en volledig genezen. Als sanitaire helper werkt ze in een verpleegtehuis waar omzeggens niemand haar verleden kent.

Veto: Hoe sterk was je motivatie toen je naar De Hoop ging?

Izaura: «Innerlijk had ik een sterke

M. Janssens: «In Vlaanderen heb je natuurlijk de onvermijdelijke Hugo Claus, dat is de top in het verhalend proza. In het Noorden is de top volgens mij: Gerard Reve, Willem Frederik Hermans en Harry Mulisch. Voor de generatie daarna, zowel hier als in Nederland, is het nog wat vroeg om de werkelijke groten aan te wijzen.»

Veto: En uw absolute voorkeur?

M. Janssens: «Mijn absolute voorkeur: dat is moeilijk te zeggen. Het is natuurlijk geen loterij, geen eindsput van de Ronde van Vlaanderen.»

Veto: Die Nederlandse schrijver die u waarschijnlijk nog haat herleeft?

M. Janssens: «Ik wil er nog heel veel herlezen. Maar ik ga iets zeggen vermits u me toch deze verscheurende keuze doet maken. Ik denk dat als ik een Nederlandse auteur moet noemen met wiens oeuvre ik het leven op een onbewoond eiland aankan ... Louis Couperus ... Maar dat had u misschien wel verwacht?»

Veto: Inderdaad

Erwin Jans

motivatie, maar ik had problemen om het naar buiten te brengen.»

Veto: Hoe waren jou ervaringen in De Hoop?

Izaura: «In het begin voeg ik alles eng, vooral dat mijn eigen begeleider in mijn dagboek las, waar ik al mijn belevenissen en gevoelens in schreef. (Deel van de therapie, BB). Maar omdat ik één eigen begeleider had, groeide het naar iets fijns. Ik schreef het toch neer, als alleen de begeleider het maar las. Het was ook een aanzet om te gaan praten. Van nature ben ik een enorme schrijver. Als ik een brief schrijf, kan ik makkelijk 10 kantjes volschrijven.»

Veto: Ben je in het crisiscentrum gebleven omdat je dat wou of omdat je geboren en veilig was, een kon krijgen, een dak boven je hoofd...?

Izaura: «Ik bleef omwille van de aandacht die ik kreeg. Ik zag ook dat degenen die er al geweest waren, terugkwamen, gezond waren en gelukkig leefden, wat een goede steun was. Ik bleef er omdat ik heerlijk in de watten werd gelegd. Ik was de jongste en kreeg veel aandacht.»

«Ik bleef er niet om er dik te worden en er effe te zijn, dan was ik wel dadelijk weggegaan.»

Veto: Hoe kwam die kristelijk boodschap over?

Izaura: «Ik wilde iets nieuws, een ander leven beginnen. In principe had ik al van tevoren een besef van God, van bekering. Met God kan ik nu leven, hij is altijd daar en staat altijd klaar om te luisteren. Ik zag ook scherp de schade die ik aangeeand had bij mijn ouders als mijn moeder weer eens overspannen was. Ik besef nu dat God dat alles heeft weggenomen, maar ik begrijp dat moeilijk want ik heb zoveel kwaad gedaan.»

Veto: Je hebt nu dus terug contact met je ouders?

Izaura: «Ja, ik heb er terug veel contact mee.»

Door het Gravier arrest, dat gevelid is op 13 februari '85 door het Europees Hof van Justitie, is het vragen van supplementair inschrijvingsgeld aan EG-studenten door de Belgische unieff voortaan verboden. Bovendien dient de Belgische staat de in het verleden teveel gevraagde inschrijvingsgelden terug te betalen.

Maar men schijnt zich van dit alles bitter weinig aan te trekken. Hoe is dit mogelijk, zal u zich wellicht afvragen. Eenvoudigweg omdat minister Coens a posteriori een wet uitgevaardigd heeft met terugwerkende kracht, die van het Gravier arrest (voorlopig?) een dode letter maakt. Logisch gevolg van dergelijke praktijken is dat de Europese Commissie de Belgische staat op de vingers tikt.

In afwachting van de afloop van dit juridische steekspel hebben, onder andere in Gent, een aantal advocaten en studenten elkaar de hand gereikt om via gerechtelijke stappen de inschrijving van EG-studenten en de terugbetaling van de inschrijvingsgelden te bekomen. Hierover had Veto een gesprek met Danny Roelens, een Gents advocaat, die samen met een paar collega's ongeveer 230 dossiers van desbetreffende studenten bepleit en daarvoor zo'n slordige 40 miljoen van de Belgische staat eist. Iemand die de problematiek van dag tot dag opvolgt en vooral goed op de hoogte is van alles wat er zich achter de koelissen afspeelt. Een raar, maar waar verhaal.

Veto: België werd op 13 februari veroordeeld voor het vragen van een hoger inschrijvingsgeld aan EG-studenten. Maar dit gebeurt toch al sinds '76 en pas nu komt daaromtrent een proces. Hoe verklaart u dat?

Danny Roelens: «Tot voor '76 financierde de Belgische staat alle EG-studenten die in België kwamen studeren. In '76 besliste men, op basis van een ministeriële omzendbrief, dat enkel nog 2% vreemde studenten (van de totale studentenbevolking nvdv.) door de staat betoelaagd worden. Iedere unieff mag nu wel méér vreemde studenten inschrijven, maar krijgt

daar geen staatsubsidie meer, zodat ze supplementaire inschrijvingsgelden vroegen, die variëren van 100.000 tot 250.000 BF.»

«Enorm belangrijk is, en hierbij moeten we een noodzakelijke juridische uitbreiding maken, dat die situatie onwettig is. De basis voor het vragen van hogere inschrijvingsgelden, het bewuste ministeriële besluit, steunt op een wet die niet ten uitvoer werd gelegd en is bijgevolg onwettig. Opdat een ministeriële besluit rechtsgeldig zou zijn, moet het steunen op een koninklijk besluit, wat hier dus niet het geval is. Konkreet betekent dit

Naweeën van het Gravier-arrest

Minister Coens onfeilbaar?

dat het vragen van hogere inschrijvingsgelden gedurende al die jaren gebaseerd was op een onwettige situatie.

Mooie theorie

Veto: Dit kwam pas aan het licht doordat een Franse studente, Gravier, protest aantekende bij het Hof van Justitie.

Danny Roelens: «Inderdaad, Gravier wilde zich inschrijven aan de Luikse Akademie, maar weigerde het bijkomend inschrijvingsgeld te betalen. Hierdoor werd haar inschrijving pertinent geweigerd en Gravier toog vastberaden naar het Hof van Justitie. In kortgeding werd de Luikse Akademie veroordeeld op basis van artikel 7 van het EG-verdrag dat elke vorm van discriminatie, op basis van nationaliteit, tussen EG-onderdanen verbiedt. Het principe van vrij verkeer van goederen en diensten moet gerespecteerd worden, en ook het onderwijs valt daaronder.»

«Logisch gevolg van dit arrest is dat de Belgische unieff alle EG-studenten moeten inschrijven en daarvoor geen hoger inschrijvingsgeld mogen vragen. Bovendien moet de in het verleden teveel gevraagde inschrijvingsgelden terugbetalen.»

Laakbare praktijk

Veto: Wat komt daar in de praktijk van terecht?

Danny Roelens: «Bedroevend weinig. Aan EG-studenten die reeds verleden jaar ingeschreven werden, vraagt men geen hoger inschrijvingsgeld meer. Tot zover, en dus in beperkte mate, schikt men zich naar het Gravier arrest.»

«Maar wat betreft de inschrijving van EG-studenten, die zich voor de eerste keer in België inschrijven en de terugbetaling van de inschrijvingsgelden, ziet het er minder rooskleurig uit. Het arrest spreekt hierover nochtans duidelijke taal (cfr. supra), maar minister van onderwijs Coens denkt er blijkbaar anders over. In plaats van zijn verantwoordelijkheid op te nemen, heeft hij er niets beter op gevonden dan twee artikels in de wet van 21 juni, die regelrecht indruisen tegen het Gravier arrest. Ik citeer ze letterlijk. Vooreerst artikel 16: 'de rektor van een universitaire instelling kan de inschrijving weigeren van studenten die niet in aanmerking komen voor de financiering'. Vervolgens artikel 63: 'het schoolgeld of bijkomend inschrijvingsgeld, gefind tussen 1 september 1976 en 31 december '84 wordt in geen geval terugbetaald, tenzij een vordering tot terugbetaling werd ingesteld voor 13 februari '85.»

«Vooral het feit dat de overheid op zo'n lakse wijze de verantwoordelijkheid van zich afschudt, grijpt mij naar de keel.»

Veto: Betekent dit dan geen nieuwe vorm van discriminatie en bijgevolg strijdig met het EG-verdrag?

Danny Roelens: «Dat staat als een paal boven water. Artikel 16 van deze wet is niets minder dan een numerus clausus voor EG-studenten, eenmaal ze de 2% (= gefinancierd door de staat nvdv.) overschrijden. Dat is toch belachelijk, men wordt veroordeeld omdat men een hoger inschrijvingsgeld vraagt en men vindt er niets beter op dan ze prompt te weigeren, wat meteen een (zwaardere) inbreuk is op het EG-verdrag.»

«De inschrijvingsstop na 2% voor EG-studenten is al jaren de gangbare praktijk in Leuven. Toen in '76 de regering besloot om nog enkel 2% vreemde studenten te financieren, heeft men in Leuven beslist een inschrijvingsstop door te voeren, wat natuurlijk compleet onwettig is. Door die numerus clausus stelt de problematiek van de terugbetaling van inschrijvingsgelden zich niet in Leuven, wat niet wil zeggen dat alles daar koek en ei is. Integendeel, de discriminatie in Leuven is veel groter dan elders omdat men het principe van recht op onderwijs negeert. Dit artikel van de beruchte wet betekent dus het uniformiseren van een onwettige situatie, die in Leuven al jaren werkelijkheid is.»

Gerecht: slow motion

Veto: En jullie eisen die terugbetaling zo

spoedig mogelijk?

Danny Roelens: «Dit is maar gedeeltelijk waar, alhoewel we door de pers graag zo voorgesteld worden. Onze voornaamste bedoeling is het bekomen van gelijke voorwaarden met betrekking tot de inschrijving voor iedereen.»

«De terugbetaling van de inschrijvingsgelden is natuurlijk een belangrijke zaak. Omdat we vinden dat ze op een volstrekt onwettige basis gevezen zijn en bovendien in strijd met het EG-recht, moet de Belgische staat niet alleen de elementaire eerlijkheid opbrengen om die overtreding toe te geven, maar bovendien bereid zijn de financiële gevolgen te dragen en bijgevolg de inschrijvingsgelden direct en volledig uitbetalen. In concreto behandelen we samen met een paar collega's de dossiers van om en bij de 230 studenten, samen goed voor zo'n goeie 40 miljoen frank. Het bedrag van het supplementair inschrijvingsgeld varieert — afhankelijk van de studierichting en het studiejaar — tussen de 100.000 en de 250.000 BF. Hierbij dient opgemerkt dat de unieff oorspronkelijk beloofden dat ze slechts éénmalig waren, maar in de praktijk kwam het erop neer dat ze jaarlijks dienden neergelegd te worden. U kan zelf wel uitrekenen wat dat na enkele jaren betekent; één student eist 950.000 BF terug. Het massaal karakter van deze processen — oorspronkelijk stonden velen nogal wegerachtig tegenover een proces, uit vrees voor 'subjectieve deliberatiecriteria' — speelt duidelijk in ons voordeel. Hierdoor komen we niet alleen geloofwaardiger over, maar ook de proceskosten worden lichter.»

«Tot nu toe is er enkel beslist dat de rechtbank van eerste aanleg bevoegd is in deze zaak. Wanneer er uitspraken zullen volgen, is nog niet duidelijk. Bijzonder belangrijk is wel dat het vredegericht van Brussel reeds een vonnis uitgesproken heeft, het betreft een niet-universitaire instelling, waarbij de staat de inschrijvingsgelden dient terug te betalen. Dit is duidelijk een stap in de goede richting, die scherp in contrast staan met de langzaam-aan-aktie van de rest van het gerecht.»

Gezocht: 'nieuwe Gravier'

Veto: Waarom poogt men de processen op de lange baan te schuiven? Met het betalen van enkele tientallen miljoenen is toch alles in orde?

Danny Roelens: «Dit misverstand zou ik voorgoed de wereld willen uithelpen. De terugbetaling vormt een secundair probleem en betreft de schadeloosstelling voor fouten die in het verleden gemaakt zijn. Maar naar de toekomst toe — en onze processen moeten ook in dit kader gezien worden — stelt zich een veel principieler probleem, namelijk het afdwingen van het recht op onderwijs voor iedereen. Artikel 16 (de feitelijke numerus clausus, nvdv.) is bedoeld als afschrik-maanuwer om de verwachte toevloed van EG-studenten, veroorzaakt door de lagere inschrijvingsgelden hier en de numerus clausus in hun land van herkomst af te remmen. In praktijk zien we dat het foeffe werkt. Dit akademiejaar worden er niet meer EG-studenten ingeschreven dan er wettelijk gesubsidieerd worden, de numerus clausus voor EG-studenten is dus een feit.»

«Er zijn verschillende gevallen bekend, waarvan de inschrijving geweigerd wordt, maar niemand leek bereid hiervoor een proces in te spannen. Zoals studente Gravier naar de rechtbank stapte omdat ze hoger inschrijvingsgeld diende te betalen, zo zoeken wij nu een 'nieuwe Gravier' die bereid is een proces te beginnen omdat de inschrijving zelf geweigerd wordt. Het nu van een dergelijk pilotoproces zou erin bestaan dat op korte termijn, via de procedure van kortgeding, het onwettig gedrag van de Belgische unieff zou veroordeeld worden. Meteen zou het probleem principiële gesteld worden, in plaats van de huidige juridische discussies, die als enige bedoeling hebben de processen op de lange baan te schuiven. Men wil er een uitputtingsslag van maken om de mensen te ontmoedigen en de

kosten te doen stijgen.»

Pers: medeplichtig

Veto: De Europese Commissie heeft toch ook al laten horen dat ze niet zo tevreden is met de Belgische situatie?

Danny Roelens: «Inderdaad, omdat België zich niet schikt naar de uitspraak van het arrest, heeft de Europese Commissie een kortgeding ingespannen, waarin België wordt aangemaand om onmiddellijk de nodige maatregelen te nemen die aan EG-studenten de mogelijkheid bieden hun studies aan Belgische unieff te volgen onder dezelfde omstandigheden als de Belgische studenten. Konkreet betekent dit de afschaffing van de ondertussen beruchte artikelen in de wet van 21 juni. Uiteindelijk hebben we toch nog een medestander gevonden en een respectabele morele steun.»

«Dat is maar goeie ook, want voor de rest ervaren we niets dan tegenwind. De houding van de dag- en weekbladders is op zijn minst bedroevend. Er wordt voorerster bitter weinig gepubliceerd rond deze problematiek en als er dan eens iets verschijnt, is het ofwel foutief, ofwel eenzijdig. Ik neem het voorbeeld van een bekende Nederlandse krant die blokkeert: 'België sluit deuren voor EG-studenten'. Dat is nonsens, van een respectabele journalist mag je toch een minimum aan informatiekontrolle verwachten, in plaats van de officiële versie klakkeloos over te nemen. Op die manier wordt de hachelijke situatie alleen bestendig.»

«Van overheidswege heeft men blijkbaar wel schrik voor een massale persbelangstelling voor deze problematiek en de processen die wij voeren. Getuige daarvan een verklaring van de Gentse rektor Cottene, omtrent deze problematiek ondervraagd door een journalist van het Laatste Nieuws: 'hij vindt het niet fair dat een aantal dwarsliggers de afschaffing van de oude regeling (hogere inschrijvingsgelden, nvdv.) uitgelokt hebben...»

Ramp

Veto: Hoe zie je de zaken evolueren in de toekomst?

Danny Roelens: «Wat dat betreft, hangt er nog van alles in de lucht en daardoor moet het volgende onder voorbehoud gezien worden. Toch kunnen er al enkele aanwijzingen gegeven worden.»

«De Europese Commissie heeft dus een kortgeding aangespannen tegen de Belgische staat, waarbij deze veroordeeld is voor het niet-naelven van de uitspraak van het arrest. Veel hangt natuurlijk af van de druk die de Europese Commissie zal uitoefenen; zal ze het enkel bij woorden laten, of niet? Het zou mij ten zeerste verwonderen dat België dit arrest ongestraft kan blijven negeren. Uiteindelijk moet België deze tweemaal verliezen en de inschrijvingsgelden terugbetalen. Bovendien zal men geen beperkingen meer mogen stellen op de toekoming van EG-studenten naar Belgische unieff, zoals nu wel het geval is. Integendeel, alleen de vorm ervan zal veranderen. Tot nu wordt er een discriminatoire numerus clausus toegepast, alleen voor EG-studenten en niet voor Belgische studenten. Omdat deze toestand veroordeeld is, zou men wel eens kunnen overgaan tot een niet-discriminatoire numerus clausus. Voor iedereen, zonder onderscheid naar nationaliteit dus en waarschijnlijk het vlugst in de richtingen geneeskunde, diergeneeskunde en tandheeskunde omdat precies voor die richtingen reeds één of andere vorm van numerus clausus bestaat in de ons omringende landen. Voor die richtingen zal de toevloed van studenten wellicht het grootst zijn. Het betekent in feite dat men de Belgische wetgeving zou aanpassen aan deze van de meeste Europese landen en het lijkt mij de oplossing die de meeste kans maakt.»

«Er is al vaker sprake geweest van één of ander vorm van numerus clausus, maar ik denk dat het nu menens is. Met dat verschil dat de studenten er zich nu nauwelijks van bewust zijn.»

Marc Sys

Dat dergelijke wet gestemd wordt, tart elke juridische verbeelding. Algemeen gesteld betekent het dat de burger zich tegen vadertje staat op geen enkele manier meer kan verdedigen. Ik zie die beruchte wet als een gevaarlijk precedent.

Fundamenteel betekenen deze processen in feite een strijd voor de vrijwaring van de rechten van de burgers, en meteen voor het behoud van de democratie. Precies dit vind ik nu zo belangrijk en inspireert mij om door te gaan ... tot we winnen.

EG-studenten betalen toch

het arrest niet van toepassing.

Dat de vonnissen van gelijkaardige gevallen volstrekt tegengesteld zijn, roept toch enkele vragen op. Niet alleen de objectiviteit van ons rechtstelsel komt in opspraak, ook de politici blijken hun verantwoordelijkheid te vluchten. Mooie principes — zoals de Europese integratie — onder-teknen kan men wel, maar als men op zijn verantwoordelijkheid gewezen wordt die daaraan verbonden is, is men niet bereid de voor de hand liggende konklusies te trekken. Of de recente benoeming van 'regerings-bevriende' rechters — om het zacht uit te drukken — hier iets mee te maken heeft, kunnen we vooralsnog niet meedelen. (MS)

Niettegenstaande het vredegericht van Brussel enkele weken geleden besliste dat de staat de hogere inschrijvingsgelden moet terugbetalen aan EG-studenten, besliste verleden week de rechtbank van eerste aanleg dat de inschrijvingsgelden niet moeten terugbetaald worden. Daardoor worden financiële problemen vermeden (sic) en bovendien vermelden ze dat het Gravier arrest enkel geldt voor een beroepsopleiding. De unieff verstrekt een algemene opleiding en bijgevolg is

De zoektocht van Jan Decorte

De verloren partituur

Jan Decorte maakt zich zorgen over het moderne theater. De partituur is zoek. En blijktbaar is hij niet de enige die op zoek is naar het nieuwe levensleksir voor het moderne toneel. Met hem stappen andere ridders op: Gerard Mortier (Muntscouwburg), Pol de Hert (regisseur Arca), Herman Gillis (regisseur NTC, voorheen Arca), Paul Peyskens (regisseur 't Stuc) en Wim van Gansbeke (kritikus) om alleen de meest opvallende aanwezigen te noemen bij Decorte's lezing in de Brusselse Beursschouwburg op 19 november. "Waarom is theater niet populair?" Op die vraag wilde Jan Decorte een antwoord formuleren. Veto luisterde kritisch mee.

Het moderne theater is op sterven na dood, dat staat voor Decorte onomstotelijk vast. Een akueel probleem is het gezins. De historische wortels reiken tot in het begin van de 20ste eeuw. De grote maatschappelijke veranderingen van de tweede helft van de vorige en het begin van deze eeuw hebben een ideologische versplintering tot gevolg. Een eenheidswereldbeeld is voorgoed zoek. De kunstenaars worden gedwongen te reageren op deze nieuw ontstane wereld in beweging. De schilderkunst werpt mimetische of realistische weergave van de werkelijkheid (die niet langer bestaat) en vindt een adequaat artistiek antwoord op de versplintering in de "abstraktie" die vorm krijgt in talloze -ismen tot op de dag van vandaag.

Het theater daarentegen verliest, volgens Decorte, zowel tematisch als vormelijk iedere herkenbaarheid als breed communicatiemedium. De laatste poging tot "populaire" toneel ziet hij in het "Vlaams Volkstoneel" van de Gruyter. Maar de expressivistische literatuur vervalt snel in een soort van heimatskunst met gevaarlijke banden met het fascisme, dixit Decorte.

Film en muziek

De grote impact van media als de film en de muziek schuiven het theater aanzienlijk verder achteruit. De muziek en de expressie van de stomme film worden vervangen door een meer "normale" manier van acteren in de sprekende film. De teatraliteit van een akteur op de planken wordt door het grote publiek niet langer aanvaard. Vanaf de jaren '50 is de muziek het medium bij uitstek voor de jongeren. De muziek wordt volgens Decorte net zoals de schilderkunst gekenmerkt door een grote soepelheid om te reageren op de veranderende werkelijkheid. De muziek is levenskrachtig genoeg geweest om zich op korte tijd van de nihilistische punkbeweging te herstellen. Wat punt voor de muziek is, is het Absurde Toneel voor het theater in de jaren '50. Alleen slaagt het theater er niet in zich ervan te herstellen. Het Absurde Toneel brengt een splitsing met zich mee tussen het grote en het kleine theater in de letterlijke zin van het woord. De kleine ruimte is tot op de dag van vandaag de speelplaats bij

uitstek van modern toneel. De "herkenbaarheid" wordt er niet groter door en de meeste jongeren voelen zich nog minder aangesproken door dat kleine moderne theater, aldus de spreker.

Splendid isolation

Het theater raakt door dit alles in een allesehalve "splendid isolation". Herkenbaarheid is zelfs geen streefdoel meer. Het theater kruipt terug in zijn schelp en verschanst zich achter een aantal kunstmatig opgetrokken alibi's. Decorte onderscheidt de volgende vier. 1. *Het 'vakmanschap' als alibi*: teatermakers wordt een vak, de technische aspecten ervan worden meer gewaardeerd dan het communicatieve aspect. 2. *Het 'prestige' als alibi* sluit bij het vorige alibi aan: de zucht naar meer en groter (bijvoorbeeld dekors) dringt de artistieke zoektocht op de achtergrond. 3. Het 'moderne' als alibi: de teatermaker probeert de bezoeker te overtuigen met steeds nieuwe vondsten; zijn drang naar originaliteit leidt tot een ver doorgedreven subjectivering van het wereldbeeld; esthetisering en hermetisme zijn de onvermijdelijke gevolgen. 4. *Tenslotte, de 'theorie' als alibi*: de teatermakers verschuilen zich al te graag achter fanatieke theoretische bespiegelingen. Met deze alibi's raakt Decorte o.i. de kern van de moeilijkheden van het moderne toneel.

Fundamenteel theater

Het moderne theater verkeert in een fase van cynisme en scepticisme t.o.v. de bestaande kodes. Maar dat cynisme heeft zichzelf overleefd. Decorte ziet zichzelf reeds werken in een volgende positieve fase: een onderzoek naar nieuw contact met de werkelijkheid. Zijn interesse gaat uit naar het theater van de toekomst. Belangrijke teatermakers die nu reeds bouwen aan die weg zijn volgens hem: HTP (Het Trojaanse Paard), Jan Fabre, Anne Thérèse de Keersmaker, Steve Paxton en (soms) Bob Wilson. Decorte omschrijft het theater van de toekomst als "fundamenteel theater". Als een aanzet daarvan ziet hij zijn productie "Kleur is alles": "Kleur is alles en gaat over alles", aldus onze teatermaker. Fundamenteel theater is doorzichtig theater dat een veelheid aan interpretaties toelaat. Het dirigeert alleen de waarneming, niet langer ideeën. Het is daarenboven een sober theater. Decorte staat afkerig t.o.v. technische middelen op de scène. Hij maant tot voorzichtigheid aan wat betreft het gebruik van audio-visuele apparatuur op de planken. Paradoxaal is de te volgen weg voor het theater een zich terugplooiën op zichzelf om op zoek te gaan naar een zuivere teatrale expressie.

Verder sprak Decorte over een aangepast cultuurbeleid. Enerzijds moet er gewerkt worden aan een geïnstitutionaliseerd theater dat het patrimonium bewaart. Anderszijds moet er gewerkt worden aan de creatie van een nieuw theater. Dat onderzoek moet door subsidies ondersteund worden. Op de vraag of zijn eigen onderzoek reeds resultaten had opgeleverd, antwoordde Decorte bevestigend. Het Vlaamse publiek is erg

ontalig, het haat teksten. Vandaar Decortes pleidooi voor kortere en grappige stukken, waarmee hij waarschijnlijk ook "Kleur is alles" beoogde.

Te vaag

Onlangs de vele rake opmerkingen bleven een aantal fundamentele kwesties erg mistig. Wat is precies het statuut "populair"? Betekent het "veel publiek trekken" of "met de tijd mee zijn"? Het is een term die voor onnoemelijk veel begripsverwarring kan zorgen. Ons inziens is Decorte veel te radicaal in het verwerpen van zestig jaar teatergeschiedenis. De laatste dertig jaar beschouwt hij als totaal overbodig. Hij heeft natuurlijk het recht kritisch stelling te nemen tegenover het verleden. Maar een "tabula rasa" is niet wenselijk en ook niet mogelijk. Het waterwerk van Fabre staat bol van de cultuur uit het verleden en toch is het modern en vernieuwend.

De vragen die Decorte zichzelf en andere teatermakers stelt zijn primaire vragen, dat kan niemand ontkenen. De antwoorden die hij formuleert zijn persoonlijke antwoorden. Dat verwachten we van iedere teatermaker op dit ogenblik.

Luc Raeymaekers
Erwin Jans

Tweemaal Brussels Kamertoneel

Fool for love en Tubutsch

De tweede productie van het Brussels Kamertoneel (BKT) dit seizoen is Sam Shepards *Fool for love*, in een regie van Ger Thijs, nog te zien in Brussel tot eind december. Vorige donderdag was het BKT ook te gast in Leuven met een reprise van een stuk van vorig jaar, *Tubutsch* naar Albert Ehrenstein. Of: één matige en één erg ongelijke voorstelling.

Het gegeven van *Fool for love* bevat heel wat dramatische spanning: Eddie (Dirk Buyse) en May (Mia Grijp) zijn beiden kinderen door dezelfde vader bij verschillende vrouwen verwerkt. Sinds hield school, nadat ze elkaar voor het eerst bij haar moeder zagen, zijn May en Eddie minnaars: een incestueuze verhouding die ze wel willen maar onmogelijk kunnen verbreken.

Overacting

De vader is allang dood, maar zijn 'spook' beheerst het heden: Rudi van Vlaanderen zit heel het stuk *naast* het podium, maar hij geeft geregeld commentaar, terwijl hij zich langzaam bedrinkt... Het decor stelt een grauwe kamer voor, in een motel ergens bij de Mexicaanse grens. Die dag komt Eddie na een lange afwezigheid May weer eens halen om 'opnieuw te beginnen'. Zij wil niet: ze heeft 'iemand'. Wanneer dan ook nog die 'iemand', Martin (Luc de Smet in een zeer zwakke vertolking), komt opdagen en een 'wijf dat tot is van Eddie' buiten wat in het rond begint te schieten, staat de hele boel op stelten.

Je hebt zo de indruk dat je naar een metronoom zit te kijken die heel langzaam heen en weer beweegt: nu is hij eens de baas, dan — na de invoering van een nieuw gegeven — zij, nog later weer hij enz... Die op zich wel boeiende spanning kan echter niet het zwakke akteurwerk verbergen: Buyse kan niet overtuigen als trucker-cowboy, op de cruciale momenten wordt niet iets te hard geroepen, net iets te ongecontroleerd bewogen, net iets te passievol gevrijd. De Vlamingen op het podium slagen er niet in te overtuigen als Amerikanen en dat scheidt een akelige afstand. Bovendien laavert de regie konstant tussen realisme en koude afstandelijkheid, zodat je als toeschouwer bij de interpretatie elk referentiepunt mist.

Fool for love

Rudi van Vlaanderen slaagt er wel in de banaliteit van het gegeven en de vertolking te overstijgen: hij is een mooie oude man tot net voor het einde van de voorstelling, wanneer het gebeuren op de scène zich tegen hem keert. De metronoom staat plots stil en

'vader' krijgt de schuld van alles, hij wordt de bron van alle ellende.

De 'fool for love' wordt het slachtoffer van zijn passie, zijn eigen passie of die van iemand anders. De sterke slotsene toont hoe Eddie weggaat ('ik ben zo terug'), May haar koffers pakt en de onthutste Martin alleen achterblijft. De vader bekijkt nog eens de foto van 'de' vrouw waar hij zoveel van hield. Alle karakters gaan kapot aan een vernietigende liefde: een somber slot dat zonder twijfel aanvechtbaar is...

"Iets anders nu"

Tubutsch, naar een novelle van Albert Ehrenstein, is een heel andere voorstelling — alleen al omdat het een solo is. Karl Tubutsch, gespeeld door Bob de Moor, doet er een poging in het verhaal van zijn leven te vertellen om zo zijn eenzaamheid wat lichter te maken. Alles speelt zich af in Wenen, "lang geleden".

De scène is volledig kaal, op een tafel, twee geluidsboxen en een kassette-rekorder na; de belichting (hard wit licht) verandert niet; aksevoirs zijn er nauwelijks. Zo'n kaalheid zorgt ervoor dat je als akteur van behoorlijk 'goeden huize' moet komen om die leegte op te vullen. En in het begin lijkt De Moor daarin te zullen slagen: het is een plezier om hem te zien bewegen op het podium, nonchalant en speels, terloops eens vragend of men hem ook op de laatste rij kan verstaan. Hij doet je glimlachen, breekt dan plots weer die luchtigheid om iets ernstigs te vertellen, maar nee, eerst "iets anders" en dan volgt er weer een anekdote.

Maar na een tijdje gaat dit toch vervelen. De Moor was bijzonder sterk begonnen met het verhaal van Mohsbruggen die een "prostitutie" vermoordt met zesentwintig messteken er naar daarna in het park tentoonstelt: een onzinnig maar pracht gebracht verhaaltje. Je voelt stilaan dat die Tubutsch *iets* wil zeggen, maar er nog niet klaar voor is. Geregeld

werkt hij naar dat ernstig verhaal toe, maar telkens breekt hij het af. Uiteindelijk zal hij het nooit brengen.

Een glaasje Schopenhauer

Er is natuurlijk geen enkel bezwaar tegen het uitstellen van de ernst — behalve dan dat je het publiek geen 20 stemmingswisselingen kan opdringen in één uur tijd — maar dan moet je wel een alternatief hebben. Dat alternatief heeft Tubutsch, of Ehrenstein, of Lucas Vandervorst (regie) niet. De Moor heeft het misschien wel: zijn akteertalent. Maar de tekst op zich is toch wel heel bedenkelijk: je krijgt pseudo-filosofisch "diepgaande" uitspraken te horen, ongelukkige woordspelingen (tijd, banaliteit, absurditeit), hier en daar wat Vlaams dialect (volgens mij helemaal niet functioneel hier), een parodie op Bob Dylan, lauwe grappen en flauwe toespelingen op de actualiteit. Natuurlijk, alles wordt bij het uitspreken zelf al relativerend, maar het niets kan geen alternatief zijn voor het niets: de leegte verdrijft je niet met een nog grotere leegte.

Zoals een slecht conferencier (een bijzonder zwak doorslag van bijvoorbeeld Freek De Jonge) ploegt De Moor zich dan maar naar het einde dat (*het teaterklichee*) een herhaling is van het begin. Daarna wordt er dan nog maar een gedichtje voorgelezen: het grijpt terug naar een element uit de voorstelling, maar als toeschouwer kan je dat al lang niet meer plaatsen.

Een erg ongelijke voorstelling dus: de Moor is een prachtige acteur met bijzonder veel gevoel voor timing, een mooie stem die hij goed beheerst en vooral veel contact met zijn publiek — een contact dat hij zelf opzoekt. Maar de tekst is een minderwaardig stukje nihilisme (een beetje zoals Bernhard in sommige stukken) en dat kan zelfs de beste akteur niet rechttrekken.

Koen Van Muylen

Maximalist!

't STUC — Donderdag en vrijdag 5 en 6 december staan in 't Stuc weer zes muzikanten op het podium. De naam van de groep is Maximalist!, bekend onder andere door de aanwezigheid in het nachtprogramma van Klapstuk 85. Een buitengewoon concert was dat — althans dat heb ik van horen zeggen.

Maximalist! (tussen haakjes: de zoveelste bijdrage tot de inflatie van het uitroepen) is een groep die te paard zit op twee tradities: de klassieke achtergrond van een academische muziekopleiding en de podiumcultuur van de populaire muziek. Walter Hus, Erich Sleichim, Dirk De Scheemaker en François Deppe studeerden alle vier aan het conservato-

rium in Brussel, terwijl Thierry De Mey filmregie gedaan heeft en Peter Vermeersch op papier een architect is. Een 'serieuze' bende dus, en wie nog mocht twijfelen aan de culturele interesses van dit gezelschap moet weten dat De Mey en Vermeersch verantwoordelijk waren voor de muziek van *Rosas dans Rosas* van Anne-Teresa De Keersmaker. Maximalist! versleept het instrumentarium van de modern-klassieke muziek en plaatst het in een vreemde, want moderne, bezetting: piano en perkussie, cello, klarinet en basklarinet en saxofoon. De muziek is, zoals te verwachten was, erg kompleks maar daarom niet ontoegankelijk. Voor de hand liggende referenties zijn Bartok en Stravinski; strakke, complexe, maar meeslepende muziek waarin het ritme de basiskomponent is. (D.W.)

AUTORIJSCHOOL MODERNA

Theoretische lessen beginnen maandag om 19 u.

Rijlessen iedere dag van 8 tot 20 uur.

Inschrijvingen en inlichtingen:

dagelijks van 9 tot 20 uur

Iedereen is van harte welkom in de

AUTORIJSCHOOL MODERNA

Dagobertstraat 49

Leuven

Tel. 016/23.35.81

(aan de Tiensepoort)

door de Staat erkend nr. 2054

Vrije radio: het einde van de tunnel nog lang niet in zicht

Ondanks het toch wel zeer aktueel en interessant onderwerp, heeft het kollokwium "Vrije radio: hoe lang nog?" (een initiatief van de Politika Oudstudenten in samenwerking met de fakulteit der sociale wetenschappen) te kampen gehad met een eerder magere opkomst. Als verklaring hiervoor kan men vast en zeker de slechte weersomstandigheden aanhalen, maar waarschijnlijk nog meer het gekozen tijdstip van het gebeuren, namelijk een zaterdagmiddag: de meeste studenten zitten reeds lang thuis naast de kachel, anderen zijn met vrouwief gaan winkelen...

Doch, deze magere opkomst mocht niets afdoen van het feit dat de verschillende mogelijke 'strekkingen' toch vertegenwoordigd waren.

Na een welkomstwoord van de voorzitter van de Politika Oudstudenten, J.P. Grootaers, gaf Prof. L. Boone een korte inleidende schets van de problematiek van de vrije radio. Voor het verdere verloop van de namiddag diende hij zich echter te verontschuldigen, wegens ziekte.

Het programma viel uiteen in twee

grote blokken. In een eerste blok kwamen vier sprekers het onderwerp vanuit hun specifiek gezichtspunt aan de orde stellen.

P. Herroelen, lid van de Raad van Niet-Openbare Radio's, legde in zijn betoeg vooral de nadruk op het feit dat het fenomeen vrije radio in de loop der tijd is geëvolueerd "van appels naar peren", of anders gezegd van de zogenaamde "aktie-radio" naar de "vrije radio". Met de eerste soort bedoelt hij de niet-kommerciële radio die zich in het bijzonder richt tot een welbepaalde gemeenschap; de tweede soort daarentegen heeft eerder betrekking op de commerciële radio die volgens zijn visie niet tot een bepaalde gemeenschap zou gericht zijn en in het leven zou groeien zijn met de specifieke bedoeling het BRT-monopolie te doorbreken. Herroelen houdt blijkbaar vast aan deze aktieradio's maar dan wel in de zin van een specifieke functie te vervullen voor de socio-kulturele verenigingen.

De wetgeving

J. Albrechts, ook lid van de Raad van Niet-Openbare Radio's, gaf vervolgens een korte bespreking van de bestaande wetgeving inzake vrije radio's met de opeenvolgende KB's waarvan wij u de details zullen besparen. Belangrijk vooral was zijn slotbetog waarin hij drie punten van kritiek openbaarde. Vooreerst merkte

hij op dat de overheid er na vier jaar chaos uiteindelijk toch lijkt in geslaagd te zijn orde te scheppen, zij het dan enkel technisch en vormelijk, maar niet inhoudelijk. Vervolgens stelde hij vast dat de wettelijke instrumenten slechts vage inhoudelijke criteria geven voor de erkenning van de lokale radio's (betreffende vorming, informatie, ...). Tot slot zei hij dat de problematiek van controle en toezicht op de lokale radio's zich in feite nog niet heeft gesteld omdat ze in werkelijkheid nog niet erkend zijn.

J. Huypens, de adjunct-hoofdredacteur Gazet van Antwerpen, behandelde hierna de specifieke problematiek rond de lokale informatie op de lokale radio en dit aan de hand van een korte historische schets. Alzo gebruikte men in den beginne ettelijke amateuristische methoden voor het verslaan van nieuws zoals het kopiëren van de BRT en het letterlijk voorlezen van krantenberichten, hetgeen nu is uitgegroeid tot kwasi professionele contracten tussen uitgeverijmaatschappijen en lokale radio's in echte 'netten' (VUM, COBRA, ...). Tenslotte betreurde hij het dat het lokale radio-dekret zuiver vormelijke aspecten inhield en geen kwalitatieve eisen (ook niet kwa nieuwsging).

De rendabiliteit van de lokale radio's

Als laatste spreker voor de koffiepauze behandelde W. Schamp, Account Executive van het reclameburo LVH, de rol van de lokale radio binnen de reclamewereld. Dit fenomeen bestempelde hij als zijnde een "sekundair" en geen "primaire" medium, een ondersteunend en niet

leden" en kwam tot de volgende resultaten:

West-Europa	38,6%
Amerika	17,0%
Midden-Oosten	11,0%
Oost-Europa	10,7%
Afrika	9,5%
Latijs-Amerika	4,8%

Over de Derde Wereld-landen wordt bijna niet geschreven. Wat opvalt, is dat over het buitenland op zich ook niet veel geschreven wordt: een gemiddelde van twee pagina's. De buitenlandse berichten worden dan nog meestal geschematiseerd in nietszeggende, korte berichten. Die berichten ondergaan daarenboven het filteringsproces: via allerlei filters wordt het nieuws aangepast voor onze kranten. Gebeurtenissen die niet in het kraampassen van de geldschietters worden niet-feiten. Zo kan het gebeuren dat de mensen die achter de teksten zitten, gewoon wat veranderingen aanbrengen in de tekst: vrijheidsstrijders worden terroristen en zwarte jongeren worden zwarte bendes. De geringe aandacht voor het buitenland is niet alleen een kwestie van ideologie of redaktionele lijn, maar ook van geldmiddelen.

De hoofdredacteur van *Wereldwijd* is er bovendien van overtuigd dat nieuws over de 'verre landen' de lezer-konsument niet interesseert. Dit nieuwsaanbod zou enkel dienst doen als verstrooiing voor de lezer. Fillet noemt enkele vooroordelen op die wij over de Derde Wereld-landen zouden hebben. De Indianen zijn onbetrouwbaar, er zijn dwaze oosterlingen en de negers in Afrika zijn totaal onberekenbaar.

Tot slot formuleert Fillet enkele suggesties die iets aan de bestaande toestand zouden kunnen veranderen. We moeten niet alleen rekening houden met de geschiedenis en de kultuur van die volkeren, maar de Derde Wereld-landen moeten hun eigen mening ook zelf naar voor kunnen brengen, bijvoorbeeld in de vorm van een Derde Wereld-persagentschap (wat al bestaat, maar niet goed functioneert).

Wat storend werkte tijdens de uiteenzetting van Fillet, waren de ekspliciete en impliciete verwijzingen die hij maakte over zijn tijdschrift. Maar daarom juist zal de lezing plaatsgevonden hebben bij de Witte Paters...

imago-opbouwend medium.

Verder wees hij op het bestaan van een zeker wantrouwen binnen de reclameburo's ten opzichte van de rendabiliteit van de lokale radio's. Dit is volgens hem vooral te wijten aan een gebrek aan wetenschappelijk kwalitatieve gegevens betreffende het specifiek luisterpubliek van de lokale radio's. Desondanks konstateerde hij dat er toch een groeiende belangstelling voor dit fenomeen bestaat vanwege de adverteerders. Tot slot van zijn uiteenzetting liet hij blijken dat de invoer van reclame op de lokale radio's een toename van het advertentievolume met zich zou meebrengen en niet zou leiden tot een kannibalisme op de reeds bestaande media.

Het pannelsprek dat daarop volgde, werd geopend door een typerend grapje van Prof. G. Fauconnier die uitpakte met "beste luisteraars thuis" en alzo de mensen in de zaal even in de waan liet rechtstreeks op antenne te zijn.

Na Mr. Schamps gemoed terug tot rust te hebben gebracht, stelde Prof. Fauconnier ons de twee volgende mensen uit de praktijk voor. (Te betrouwen valt misschien dat het beide mensen betrof van één en dezelfde lokale radio uit het Leuvense, nl. Radio Sinjaal).

De stichter van Radio Scorpio en thans voorzitter van Radio Sinjaal U. De Clerck, die in feite een inleidend betog gaf op de daaropvolgende uiteenzetting van M. De Clerck, ging van start zoals veel goede sprookjes beginnen, zijnde "Er was eens... veel goede wil". Hiermee wilde hij duidelijk maken dat om goede lokale radio te maken, goede wil alleen niet volstaat, maar dat men daar tevens veel geld voor nodig blijkt te hebben (vandaag de dag anders). Hij schetste ons een typologie van lokale radio's waarbij hij zijn onderscheid maakte tussen platelandsradio, middelgrote stadsradio en agglomeratieradio. Op basis van deze typologie besprak M. De Clerck, specialist in communicatiewetenschap en afgevaardigd beheerder van Radio Sinjaal, vervolgens de minimale werkingskosten van een lokale radio en de des te eventueel aangevuld met personeelskosten: bvb. de kost voor een middelgrote zender met één full-time en enkele part-time medewerkers wordt vastgesteld op 2.800.000 fr. jaarlijks; de gemiddelde inkomsten voor een dergelijke middelgrote zender bedragen om en bij de 3.000.000 fr. en zijn duidelijk niet meer te bekomen door de traditionele inkomstenbron-

nen zoals het verkopen van steunkaarten, stickers, organiseren van fuiven... maar wel door reclame. Hieruit trok hij het besluit dat de rol van de radiomaker verschoven was van de interesse voor het inhoudelijke naar het eerder bedrijfsmatige; m.a.w. de vraag "hoe kan een station degelijk gerund worden?" wordt hoe langer hoe meer een cruciaal punt.

Het debat

Het daarop volgend geplande debat werd als het ware opengetrokken door P. Herroelen met de stelling dat men niet zodanig mocht kijken of het mogelijk is een lokale radio op één of andere manier te "runnen", maar wel naar de specifieke functie die een lokale radio dient te vervullen, nl. het socio-kulturele leven weerspiegelen. J. Huypens betoogde in dit verband sterk voor de professionalisering van de lokale radio en zag deze evolutie als zijnde onherroepelijk.

Enkele belangrijke vragen uit het publiek kunnen als volgt samengevat worden:

- 1) Bestaat er niet de mogelijkheid van subsidiëring van de lokale radio's door de overheid en welk gevaar kan dit inhouden? J. Albrechts antwoordde hierop dat deze mogelijkheid afhankelijk zou zijn van de mate van subsidiëring en stelde zich vervolgens de vraag of de overheid wel inhoudelijk normeren zou willen optreden. Verder beweerde hij dat het gevaar in dit geval zeker niet groter mag gezien worden dan het gevaar van een eventueel monopolie van de reclame-geïnteresseden.
- 2) Het aanbod van de radioprogrammatie wordt hoe langer hoe meer geüniformeerd; hoe zien reclamemensen en lokale radio's het nog hun publiek? W. Schamp zei hierop (of beter, zo vertaalde prof. G. Fauconnier het): "Wij kennen het publiek niet, maar zouden het wel willen kennen". Volgens M. De Clerck onderscheidt het luisterpubliek van de lokale radio's zich van het luisterpubliek van de BRT door de zucht naar lokale informatie, ook al zullen beide soorten publieken mekaar in grote mate overlappen.
- 3) Hoelang dienen we nog te leven in een toestand van onduidelijkheid om trent dit fenomeen? Hierop repliekte de W. Schamp dat het CIM-onderzoek van '86 determinerend zal zijn (waardoor meteen is gezegd dat er een enorme behoefte aanwezig is aan effectief cijfermateriaal!).

Sevenants Erik Vanbiesbroek Peter

Derde Wereld-nieuws is miserabel

Onder het thema "De Vlaamse pers en de Derde Wereld" ging er donderdagavond 28 november een lezing door bij de Witte Paters in de Frederik Linstraat. Enige spreker was Mark Fillet, hoofdredacteur van *Wereldwijd*. De berichtgeving over Derde Wereld-onderwerpen verschijnt in onze pers in een miserabele manier. Over het hoe en waarom gaf Fillet een uiteenzetting voor 51 luisteraars, waaronder Euro-parlementslid Willy Kuypers.

De bedoeling van de avond was uit te maken hoe dat nu zit met de Derde Wereld in de pers (dit is niet alleen de dagbladers, maar alles wat er over de Derde Wereld geschreven wordt). Tijdens de monoloog van Fillet kwam ook een onderliggende bedoeling tot uiting: reclame maken voor *Wereldwijd*. Dit was echter al op voorhand afgesproken, aldus Fillet; de Witte Paters hadden bij de ingang ook al verschillende stapeltjes *Wereldwijd* ten toon gespreid, die gratis ter beschikking lagen voor de geïnteresseerden.

Konsumptieartikel

De pers is een verkoopspand. Dit drukt zich uit op twee manieren. Ten eerste is de pers iets dat gekonsumeerd

wordt door mensen die belangen (lees: belangstelling) hebben. Wij als konsument kopen enkel dat wat wij willen degouteren. Typisch is dat wij over de ontwikkelingslanden denken vanuit onze eigen situatie en onze belangen. Latijns-Amerika bijvoorbeeld heeft als blijkbaar dat bij een bloedig continent is. We kopen dus een krant, maar waarom lezen we die dan? De krantlezers lezen enkel die dingen waar ze al van overtuigd zijn. De tegeninformatie die in kranten van andere ideologische strekkingen staan, worden niet gekocht. Hier hekelte Fillet de sensatiehonger van de lezer. Zo is de tandpijn van Erwin Vandenberg (internationaal voetballer, nvdv) belangrijker dan sommige Derde Wereldtoestanden, tenzij er doden vallen of bloed bij vloeit.

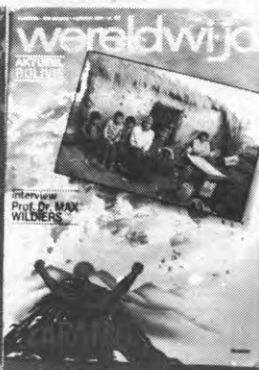
Ten tweede is de pers in handen van mensen die er geld in investeren en er dus ook geld willen uithalen. De vrije pers bestaat niet in het democratische westen: ze is beperkt door de lezers en door de geldschietters. Fillet voegt er aan toe dat de vrijheid van *Wereldwijd* groter is dan die van de andere pers.

Overzicht

Om aan te tonen dat er in onze kranten bijna geen buitenlandse nieuws staat, heeft Fillet zich de moeite getroost om gedurende één week alle artikelen over buitenlandse berichtgeving in de Vlaamse dagbladers te tellen. Hij deed dat "ongeveer twee weken ge-

Marc Fillet, hoofdredacteur van *Wereldwijd*: "Gelukkig is er nog dit tijdschrift" (foto Veto)

Live-aids concert

MEDIKA — Op do. 12 dec. kan jong-Medika-talent weer volop aan zijn trekken komen in het Live-Aids concert. De opbrengst is dit jaar ten voordele van de Vlaamse liga van Multiple-Sclerose-patiënten.

MS is echt geen 'zeldzame' aandoening waar jij noch ik mee worden gekonfronteerd. Het is immers een ziekte van jonge mensen: ze begint tussen de 20 en de 40 jaar en elk jaar komen er ongeveer 200 gevallen bij.

Het ontstaansmechanisme is nog verre van duidelijk, men vermoedt dat het om een allergie (dit is een auto-immunologische ziekte) zou gaan. Een recente theorie die een traag verloop kent (dit is "slow-virus") die een sensibilisering van het eigen afweersysteem voor het eigen zenuwstelsel zou bewerken.

Het ziektebeeld begint meestal sluipend: gevoelsstoornissen, licht verlamingsverschijnselen, gezichtverlammingen, ... Na verloop van tijd uit de ziekte zich volledig in een zeer wisselend beeld van onder andere een spastische verlamming van vooral de onderste ledematen, spraakstoornissen, blindheid, duizeligheid, gevoelsuitval... Een aftakeling die gepaard gaat met periodes van beterschap en herhaal en die op lange termijn tot een uitgesproken invaliditeit kan leiden.

De Liga van MS-patiënten

Om het sociaal lot van deze patiënten te verbeteren en om wetenschappelijk onderzoek naar de ontstaansmechanismen en de behandeling te financieren werd er 25 jaar geleden in de USA een liga voor MS-patiënten opgericht, die algaan internationale weerklank vond.

In de Belgische Liga — nu gesplitst in een Vlaamse en een Waalse afdeling doordat de gehandicaptenzorg in de staatsvorming van '80 aan de kommunautaire gemeenschappen werd toegewezen — ging lang de aandacht in hoofdzaak naar de sociale problematiek. Om het wetenschappelijk onderzoek te stimuleren werd de WOMS ingericht (Wetenschappelijk Onderzoek Multiple Sclerose) dat nu weer samen verenigd is met de liga waardoor de oorspronkelijke twee doelstellingen (sociale en wetenschappelijke benadering) etenswaardig worden nagestreefd.

Rol van de KUL

Tot nog toe werd er geen enkele afdoende behandeling voor deze degeneratieve ziekte gevonden. Aan de KUL loopt een onderzoeksprogramma in verband met MS. De medische fakulteit doet momenteel onderzoeken naar het effect van lymfokines en interferon die zoals alle reeds naar voor geschreven behandelingen de immuunrespons van de patiënten onderdrukken of moduleren. Er kan nog niets definitiefs besloten worden in verband met de uitslag van de studies.

De studenten geneeskunde hopen met hun live-aids concert (met aansluitend TD) een kleine bijdrage te kunnen doen om zowel de sociale hulp (aankoop rolstoelen, verbeterde thuis-hulp...) als het wetenschappelijk onderzoek te steunen. Er wordt gehoopt op grote opkomst op do. 12/12 om 20.30 u in de Broadway.

(MV) (met dank aan prof. H. Carton voor het verstrekken van nodige informatie.)

Mei '68 is verworden tot een scheldwoord; in Leuven, maar ook in Parijs. Waarom? Omdat het staat voor het herdenken van de functie van de universiteit in de maatschappij? Omdat het vanzelfsprekendheden als "de universaliteit moet zorgen voor de opleiding van kaderleden" doorbrak? Neen, het was te speels, te destruktief. Het was enkel het verlangen van een studentenmassa om een veto te stellen aan het heersend mechanisme, emotioneel en doelloos.

Veto bezocht de experimentele universiteit van Vincennes (nu overgebracht naar de kommunistische Parijse voorstad St. Denis) en deze van Nanterre (waar het lente allemaal begon), en groef de overblijfselen op van een historische studentenopstand. De huidige syndikaten zitten duidelijk met een kater, mei '68 heeft niets veranderd en enkel wat pedagogische anarchie nagelaten. Alvorens daarop in te gaan, een woordje over de organisatie van de Franse studenten.

Syndikaten

De studentenbevolking in Frankrijk is veel beter georganiseerd dan de Belgische. Waar in België de studenten per fakulteit en binnen één universiteit georganiseerd zijn (ASR-KRUL), zijn de studenten in Frankrijk georganiseerd in verschillende nationale syndikaten. Het grootste syndikaat werd in 1907 opgericht: de UNEF (Union Nationale des Etudiants Français). Deze UNEF bleef één groot blok tot 1968, waar naast de UNEF ook splinterorganisaties ontstonden. In 1980 werden de meeste groeperingen verenigd in de UNEF ID (waarbij ID staat voor Indépendante et démocratique). We spraken met een woordvoerder van de UNEF ID in St. Denis, die ook in de academische raad van de universiteit zetelt.

Florence: «Naast de vereniging in de UNEF ID bleef er nog een andere UNEF over, de UNEF Renouveau, nu UNEF Solidarité Etudiante, die onder druk van de Franse kommunistische partij (PCF) ontstond. In de UNEF ID heb je een recht op tendenzen. Vandaag is er bij ons een Trotskistische tendens, maar het staat iedereen vrij binnen de UNEF ID een andere tendens aan te hangen. In de UNEF SE heb je geen tendenzen, de meerderheid is lid van de PCF. Dat maakt een belangrijk verschil; omdat wij ons onafhankelijk beschouwen kunnen we ook reageren tegen wetten die door de kommunistische partij gesteld zijn. Dat kan je binnen de UNEF SE niet. Wij bazeren ons alleen op de noden van de studenten.»

«Dan heb je aan onze universiteit nog een andere organisatie, de "Autogestionnaires". Die beperken zich tot het leveren van kritiek op de politiek van de andere syndikaten, onder de dekmantel van "Zelfbestuur van de universiteit door de studenten". Bovendien slikken zij een groot deel van hun bezwaren op het regeringsbeleid in, want in tijden van crisis moet men toch verdraagzaam zijn tegenover de besparingsmaatregelen. De meesten zijn dan ook gehaarde SP-ers. Hun enige reële tussenkomst in het studentenleven is het verkopen van stylo's en een koöperatief.»

De andere universiteiten

Niet alleen in St. Denis is het UNEF ID goed vertegenwoordigd. Ook in andere universiteiten, zoals de universiteit van de Sorbonne heeft de UNEF ID de meerderheid. Daar moet wel bij gezegd dat bv. in Nanterre de UNEF ID een meer pluralistische strekking heeft dan de Trotskistische van St. Denis. Een grote uitzondering is de *Université d'Assas*, een elite-universiteit met strenge selectiekriteria, waar centrum-rechts de meerderheid heeft. Dat daar geen andere (lees: linkse) mening getolereerd wordt vertelde Florence ons met het verhaal dat in een auditorium waar enkele als links gekende mensen zaten, deze: door een knokploeg uit de zaal werden gedreven. Zij hadden immers het lef gehad met een UNEF SE op te komen bij de syndikale verkiezingen.

Vincennes

In de jaren 1968-69 werd, na het luwen van de opstand de Parijse universiteit

PARIJS NA '68

opgedeeld in twaalf kleinere instellingen. De afdeling in Vincennes moest dienen als zoethouder voor de meest hervormingsgezinde profen en studenten en tevens als blifmeafleider voor toekomstige onlusten. Men richtte haar in als een experimenteel paradijs: vrij lesseen, didactische vernieuwingen — geen meesters meer, want iedereen zou iedereen onderwijzen. De prijs die men daarvoor betaalde, was een radicale devaluatie van de diploma's die men daar kop bekomen. Daar is na de ontmanteling van Vincennes in 1980 en haar overplaatsing naar St. Denis (een voorstad waar de straten naar Stalin, Che Guevara en de vrijheid genoemd zijn) verandering in gekomen.

Florence: «In Frankrijk heeft men na '68 elite-universiteiten opgericht, en daarnaast *poubelle*- (vuilnisbak-)universiteiten. Iedereen doet er wat men wil en het diploma heeft nauwelijks waarde. Vincennes spant de kroon: het is ouderwets en reaktionair om te zeggen dat een leraar moet onderrichten, iedereen onderwijst aan iedereen; er zijn dus geen lessen en zelfs geen eksamens. De prof richt naar goedgeunden proeven in. Je kan dus stellen dat zelfs een paard daar zonder moeite zijn licentie behaald zou hebben. Na de overheveling naar St. Denis zijn er enkele veranderingen gebeurd; de studenten schreeuwden immers om werk, lessen en eksamens. Nu hebben we een systeem waarbij iedere prof bepaalt of hij een student over laat gaan of niet. Er zijn dus geen echte regels, geen echte kennis-tests. Maar het gebrek aan dergelijke regels maakt het mogelijk dat profen willekeurig gaan selecteren. Een prof die bv. racist is — als die er zouden zijn — heeft de macht om negers niet door te laten.»

Pedagogie

Daar mei '68 volgens onze Parijse bronnen alleen pedagogische vernieuwingen heeft meegebracht, bezochten we twee kolleges. Het eerste was dat van Gilles Deleuze, in Vincennes. Het klaslokaal (auditoria kent men daar niet) was overvol, er was alleen nog plaats op de vuile vloer. Roken mocht niet, maar dat verbod werd genegeerd. Ook naar buiten gaan om koffie te halen was geen eigenaardigheid. Typisch was ook het zich niet houden aan de lesroosters. Pauzes werden gehouden wanneer het goed leek, en de les werd ongeveer één uur verlengd omdat de prof een 'verlicht' moment bleek te hebben.

In Nanterre verzeilden we in de les van Baudrillard en Danzelot. Wat? Twee profen? Inderdaad. De sfeer was er zowaar nog vrijer dan in St. Denis. Je kan gewoon gaan en komen, zonder door de leraars bekeken te worden. Baudrillard, sigaretten rollend (en rokend) en Danzelot, zijn pijp tegen de stoelpot

leegkloppend, vroegen aan het begin van de les (van 10u tot 13u zonder onderbreking) waar de vorige les geëindigd was. De beide heren hadden absoluut niets voorbereid. Het onderwerp was utopie en politiek. Op elkaar inspelend en elkaar tegensprekend verdorde de les zonder dat je op je uurwerk hoefde te kijken. Humoristisch was de les ook.

Danzelot: «Jullie zijn studenten in de sociologie?»
Studenten (jakkinkend).
Danzelot: «Wel, het spijt me, maar de sociologie bestaat niet?»

In zo'n les voel je dat je naar mensen luistert die zelf denken en niet alleen veel gelezen hebben. We vroegen Danzelot hoe een dergelijke pedagogie mogelijk is aan een universiteit.

Danzelot: «Pedagogie? Ja, eigenlijk weten we zelf niet goed waarover we praten, we proberen het alleen zo lang mogelijk te rekken. Wel moet gezegd worden dat Baudrillard en Danzelot een uitzondering zijn in de universiteit van Nanterre (je vindt er ook zogenoemde auditoria), maar dat het mogelijk is wijst toch wel op iets. Dat deze manier van lesgeven bevorderlijk is voor de creativiteit van de studenten (die ook in de les tussentussen) hoeven we waarschijnlijk niet te zeggen.»

Werking van de studentenbeweging

Maar hoe zit het nu concreet met de werking van de huidige studentenbeweging? Verkeert zij in een crisis? De studenten op straat en voor de leslokalen weten nauwelijks iets te vertellen over de studentenbeweging laat staan dat ze ons de weg kunnen wijzen naar de lokalen van de syndikaten. Is de UNEF ID een Trotskistische frasologie om een leegte te vullen die er na het anarchistisch festijn van voor 15 jaar is overgebleven? De studentenbevolking is apatisch, slechts 10% engagedeert zich. Opvallend is bij de studentenverteenwoordigers — hoewel ze zich allen progressief noemen — dat ze mei '68 verdringen en beschimpen als anarchistisch en nutloos. Enkel de grote etische thema's bleven overeind, zoals het racisme, de mensenrechten, apartheid. De studentenbeweging is hier verworden tot een vakbond, waar de "beweging" ver te zoeken is. Van de inspraak in de universiteit (in de *conseil de l'université* bezetten de studenten 40% van de zetels) schiet maar weinig over.

Florence: «De studenten hebben eigenlijk geen inspraak. In de kaders van de universiteit zitten allemaal vrienden van de president en zijn zijgen er voor dat niet de kommunistische soevereiniteit niet geraakt wordt. Daar zit je dan, met al je engagement en je inspraak op papier.»

Gerd Franssens
Bart Keunen

Plaats hier uw schoentje!

Hij komt. Hij komt ieder jaar. Maar hij komt slechts één keer per jaar. Veto komt iedere week. Veto is er net als de sint om de mensen gelukkig te maken. Alleen voor Veto moet je je schoentje niet zetten. Een abonnement nemen volstaat. En, zoals je ziet laat ook de sint door Veto verleiden. Je weet dus maar nooit als je een Veto in je schoentje plaats...

AGENDA

Donderdag 5 december

- 20.00 u LEZING *Anny De Decker* spreekt over *Beuys J.* in SASK, Vanderkelenstraat 30. Inkom 120 fr.
- 20.00 u PANELGESPREK 'Krankzinnigheid': naar een nieuwe wettelijke regeling in België? in de Kleine Aula. Org.: International Law Students Association.
- 20.00 u LITERATUUR *Romankompositie* in 'tStuc. Org.: Universitaire Werkgroep Literatuur.
- 20.30 u KONCERT *Maximalist!* in 'tStuc. Inkom 180/250 fr.
- 20.30 u FILM *Citizen Kane* van *Orson Welles* in Auditorium Vesalius. Inkom: 60/80 fr. Org.: 'tStuc

Vrijdag 6 december

- 20.00 u KONCERT door *Belgisch Kamerorkest I Flemmingh!* o.l.v. Rudolf Werther, hulde aan vier Leuvense componisten. In Auditorium Minnepoort, Albertiaan 52. Org.: Leuvense Concertvereniging.
- 20.30 u KONCERT *Maximalist!* in 'tStuc. Inkom 180/250 fr.
- 22.00 u MUZIEK *Peter Vandendriessche Quartet* in concert. In De Witte Telperion, Naamsestraat 46. Inkom gratis.

Zaterdag 7 december

- 9.30-17.30 u INFODAG over *Leven en werken gedurende 4 jaar in het buitenland*. Naamsesteenweg 64, 3030 Heverlee. Org.: Internationale Jongerenuitwisseling.

Zondag 8 december

- 15.00 u TEATER *Carte postale-vergezichten* door *Stekelbees* in Auditorium Minnepoort. Inkom: 80 (tot 14 jaar)/120. Org.: Cultureel Centrum Leuven.

Maandag 9 december

- 20.00 u TEATER *Het leven en de dood van Victaluis van Gille* door *Westvlaams Theater Antigone Kortrijk* in de Stadsschouwburg.
- 20.30 u FILM *Landschap na de veldslag* van *Wajda* in Auditorium Vesalius. Inkom 60/80 en abo. Org.: 'tStuc.
- 20.30 u AVOND *Jan Vandenbergh* presenteert op de kansel *Walter Van Den Broeck* (auteur) in Kansel, Muntstraat 15.
- 20.30 u FILM *Young Frankenstein* in Aud. C 200 M. Inkom 60/70. Org.: VTK-Wina-Landbouw (filmforum).

Dinsdag 10 december

- 20.00 u LEZING *Is de sociale zekerheid nog te redden?* van *prof. F. Spinnewijn* in Fak. Economie lokaal 02.40. Org.: werkgroep *Andere Economie*.
- 20.00 u MUZIEK *Bach-Handel* in Kerk van de Paters Jezulieten, Waversebaan 220. Toegang 200/150 fr.
- 20.00 u TEMA-AVOND *Vrouw en Astrologie* in Vrouwenhuis, J. Lipsiusstraat 57. Inkom gratis, enkel voor vrouwen. Org.: Vrouwenhuis Leuven.
- 20.30 u TEATER *L'Homme qui a voulu (een Tajechow)* van *Paul Peyskens* in 'tStuc. Inkom 150/250.
- 20.30 u FILM *Het Berkenbos* van *Wajda* in Auditorium Vesalius. Inkom 60/80 en abo. Org.: 'tStuc.

Woensdag 11 december

- 18.15 u VIERING *Verzoeningsviering* met biechtgelegenheid in het kader van de advent in de Begijnhofkerk. Org.: Universitaire Parochie.
- 20.00 u LEZING *Kennismaking met het Tibetaans Boedhisme*. Lezing door *Lama Wangchen* in 'tStuc. Toegang 60 fr. Org.: Kultuurraad.
- 20.00 u VOORDRACHT *Jo Coucke* over de nieuwe Duitse schilderkunst: *G. Baselitz, S. Polke en A. Kiefer* in SASK, Vanderkelenstraat 30. Org.: vzw *Amarant* (Gent).
- 20.00 u TEATER *Tedeum* door de *Internationals Nieuwe Scène* in de Stadsschouwburg.
- 20.30 u TEATER *L'Homme qui a voulu (een Tajechow)* van *Paul Peyskens* in 'tStuc. Inkom 150/250. Org.: 'tStuc.
- 20.30 u FILM *Land van de grote belofte* van *Wajda* in Auditorium Vesalius. Inkom 60/80 en abo. Org.: 'tStuc.

Donderdag 12 december

- 20.00 u LITERATUUR *Frans Verleyen* over *Journalistiek* in 'tStuc. Org.: Universitaire Werkgroep Literatuur.
- 20.00 u VIDEO *The bad sister (Mulvey/Wollen)* en *A virtual play (Fagin/Welsch)* in Psychologisch Instituut. Inkom 60/80. Org.: 'tStuc.
- 20.30 u TEATER *L'Homme qui a voulu (een Tajechow)* van *Paul Peyskens* in 'tStuc. Inkom 150/250. Org.: 'tStuc.
- 20.30 u FILM Filmonumenten *La Terra Trama* van *Visconti* in Auditorium Vesalius. Inkom 60/80 en abo. Org.: 'tStuc.
- 20.30 u MUZIEK *Apolloon* en de *Spuyse* presenteren het huisorkest van de *Spuyse The March River New Orleans Jazz Band* in De Spuyse, cultureel ontmoetingscentrum, Tervuursevest 101.
- 20.30 u VOORDRACHT *Kerstverhalen* voorgedragen door *Frank De Gruyter* en *Linda De Cock*: *De eerste verbeelding* (Van De Woestijne), *Wannes Raps* (Claes). In de Begijnhofkerk, toegang gratis. Org.: Universitaire Parochie.

Potjes uit Spanje

Europalia wordt oud, sommige tentoonstellingen sluiten al bijna hun deuren, en toch: wij hebben nog een onbekende ontdekt, die het volhoudt tot begin '86. Keramiek is nu niet bepaald dé grote blifvanger van de schone kunsten, maar toch. In het Bellevue-museum, een zijvleugel van het koninklijk paleis, is er 'Spaanse keramiek'. Een beetje en verdoken tentoonstelling, met weinig volk, en slechts één uitgehangen affiche: naast de ingang.

De tentoonstelling geeft via een 100-tal stukken een interessant overzicht van wat men vroeger en ook nu aan

keramiek heeft gemaakt in Spanje. Met de bijzonder goede en perfect tweetaalige catalogus in de hand (slechts 270 fr) kan je de geschiedenis van dit ambacht in Spanje volgen van de Middeleeuwen af. Die catalogus laat trouwens de keramiekkunst in zijn eigen potje gaar koken, maar plaatst ze in een ruimere historische context. Bovendien staan er een aantal prachtige afbeeldingen in van de vertoonde stukken.

Zo zie je maar: wie zoekt die vindt, en dat blijkt de moeite waard te zijn. Treinen naar Brussel zijn er genoeg, en deze tentoonstelling is een aanrader voor wie niet steeds alle potjes gedekt wil houden... □